

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 40 K na leto. —
 Za inozemstvo 80 K.
 Posamezne številke se prodajajo po 2 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

»Katoličani še vedno ne umevajo pomena časopisja. Niti verniki niti duhovniki ne uvažujejo tega tako, kot bi morali. Stari ljudje večkrat pravijo: časopisje je nova reč in preje smo lahko tudi brez njega dobri ostali. Preje, preje! Ne pomislijo pa, da strup slabega časopisja preje ni bil tako razširjen kot danes in da zato protistrup, dobro časopisje, ni bil tako potreben. Živimo pač v drugih časih kot preje, in obžalovanja vredno je dejstvo, da protikrščansko časopisje tako zastruplja krščansko ljudstvo. Zastonj bodo zidali cerkve, prirejali misijone, ustanavljali šole, vsa vaša dobra dela bodo razdejana, če ne boste znali obenem znati vihteti obrambnega in napadalnega orožja krščanskega tiska. (Besede papeža Pija X. časnikarjem.)

Verska šola.

Pretekle dni so se zbrali v Belgradu zastopniki posameznih veroizpovedanj, da povedo vladi svoja mnenja in svoje predloge glede razmerja med državo in tem oziroma onim veroizpovedanjem. Tudi katoliški škofje so poslali svoje zastopnike v Belgrad, kjer so stavili razne predloge, med temi tudi našo najbolj bistveno zahtevo: katoličani hočemo zase versko, katoliško šolo, katera naj otroke katoliških staršev vzgaja v katoliškem, verskem duhu. Časopisi so poročali, da je pri tej točki minister ver oporekal. Iz tega se vidi, da bo to najtrša točka v pogajanju med Cerkvijo in državo. A ravno to je tudi tista točka, v kateri katoličani ne moremo in ne smemo popustiti; pa če bi nam tudi za sedaj še urinili brezversko šolo, ki je po vseh državah, kjerkoli je bila vpeljana, dovedla do popolnega dravnega propada ljudstva, bo vsa naša verski šoli vedno glasnejša in močnejša, dokler je ne dobimo.

Za eno nam gre predvsem: sedanji rod se naravnost pogreza v brezmejni sebičnosti, ki ne pozna nobene pravice, če je še tako jasna, še manj kake ljubezni in usmiljenja. Nikdar še ni neusmiljena in živivična sebičnost tako vladala nad ljudmi kot zdaj. Goljufa, odira, preganja, ob-

rekuje, izpodriva se vse križem z vsemi sredstvi brez vsakega ozira na krščansko pravičnost in ljubezen. Vsak lump danes nekaj velja, samo tisti je vedno revež, ki nima drugega kot čednost in čast. Da je skupno življenje med takšnimi ljudmi pekel, vsi čutimo, in na skupno življenje smo navezani. Pa iščejo povsod vzroka draginji in drugim takim neprijetnostim, ki nas do smrti mučijo. Kaj boš iskal! Dokler bo v ljudeh živ hudič v podobi take brezmejne sebičnosti, spočeti v odpadu od Boga in porojeni v nedosežnem pohlepu po denarju, uživanju in brezdelju, toliko časa se zastonj boriš zoper draginjo, žalostne in hude čase. Tu udari, tu sekaj, tu reži korenine, kaj boš kupa al Marijacejske kapljice, če ti je jetika že vsa pljuča razjedla.

Novega rodu je treba, vzgojenega v strahu božjem, v strahu in spoštovanju božjih postav, ki kličejo: ne kradi, ne želi svojega bližnjega blaga! Roda, ki vidi za temi postavami tudi neskončno strogega sodnika, ki plačuje z večnim plačilom, ki pa tudi brezobzirno kaznuje z večno kaznijo.

Današnja sokolska šola, še bolj pa bodoča, pa hoče ravno tega Sodnika zbrisati v doraščajočem rodu, hoče odpraviti večno plačilo in kazen. S tem, pa, da odpravi vsevednega sodnika in večno kazen, pa odpravi tudi postavo samo. Zakaj pa ne bi kradel, goljufal, odiral, krivico delal, prešestvoval, če pa ni Sodnika, ni plačila, ni kazni, jaz pa imam od goljufije in oderuštva dobiček, od prešestva pa vsaj trenutni spolni užitek. Glavno je, da se izognem svetnim postavam in kaj je lažjega kot to. In tako se danes goljufa in odira na milijone in milijarde, koplje se v povodnji nečistosti — človeški rod propada gospodarsko, telesno, dušno, v srcih je praznota, v družinah pekel, v javnem življenju sovraštvo, da se krešejo oči in iskre — in to pri množici najlepših in najboljših postav.

Slepi državniki! Zaženite nagromadene skladovnice državnih paragrafov med staro šaro, pa postavite pred ljudstvo goro Sinaj z desetimi zapovedmi in z njimi Gospoda Boga, Sodnika, ki dobro plačuje in hudo kaznuje in videli boste, kakšna penovitev bo nastala v ljudstvu.

Zato, in samo zato zahtevamo mi versko, prav izrecno versko šolo, z dodela versko vzgojo, z verno živečimi vzgojitelji in učitelji.

Slepi državniki! Ali vidite kje je rešitev države in kje je njen pogin!

Kriza v samostojni stranki.

Samostojna politika je obvisela med dvema stoloma. Tak položaj je pa silno neprikladen in mučen in vsakdo se izmuza, kakor se more. Tako tudi od samostojne stranke cepajo kot jesensko listje z drevja, in kmalu se zna zgoditi, da bo ostalo od prej tako bahaške in kričaške stranke samo še golo, omavljano drevo — par samostojnih voditeljev, ki edini so imeli od samostojne stranke korist. Zakaj je prišlo do tega?

Samostojna stranka ni bila ustanovljena na kakšnem določenem programu; kar so imeli kmetjskih zahtev, so jih nekaj na hitro prepisali iz programa Jugoslovanske kmetске zveze, pa še to ni bilo resno mišljeno, kar so poznejši dogodki še posebno jasno dokazali. Pa tudi ni bilo mogoč kakšen resen kmetjski program, zakaj voditelji samostojne stranke so bili in so še sami podeželski magnati — kupci, mešetarji, mesarji, torej sami ljudje, ki se v svojem lastnem interesu ne morejo zavzemati za kmetске koristi razen takrat, kadar jim to kaže. Pravi kmetje, kateri so vsaj tisti preluknjani kmetjski program zares vzeli, niso nikdar prišli do besede.

Glavni namen samostojne kmetске stranke je bil od začetka ta-le: Slovensko ljudsko stranko, ki ima radi svojih ogromnih zaslug za kmetsko ljudstvo in zaradi katoliških načel, katera zagovarja, je treba ubiti in pripraviti tla za svobodomiselnim in kapitalističnim liberalizem. Drugič pa je treba podeželskim magnatom in izkoriščevalcem, ki ne morejo priti do vladnih jasi naravnost potom meščanskega liberalizma, pomagati do udebnega mesta potom nove liberalne stranke, ki naj se ustanovi na kmetih.

Druge naloge samostojna stranka ni imela in je tudi ni izvrševala.

lahko razumemo tako ponesrečeno in izdajalsko politiko samostojnih voditeljev. Treba je priti do vladni jasli. Četudi preko trupel slovenskega kmeta, in šlo je. Samostojneži so zapustili stranko zemljoradnikov ter gasovali za centralizem, čeprav so pred volitvami agitirali za avtonomijo. Centralizem nam je že do danes donesel milijardne škode, ne milijonske nove škode in nova bremena se nam še obetajo, toda kaj za to — samostojni voditelji morajo biti pri vladnih jaslih. Prišla je naredba o trosarini na vino, ki nalaga kmetu nova bremena. Če bi imela samostojna stranka kakšen kmetijski program, bi minist. er Pucej ugovarjal. Toda samostojnim voditeljem, ki ne vedo, kaj so kmetrki žujji, gre predvsem zato, da ostanejo na svojih udobnih mestih — in minister Pucelj podpiše naredbo, čeprav je namerjena proti kmetu. Pride vprašanje mobilizacije. Celotno ministrski predsednik Pašič telegrafira iz Pariza, naj se vlada ne pritihi; milijardna škoda bo, ki jo bodo morali plačati kmetje, velika zamuda časa pri vpoklicancih — dolžnost minist. kmeta bi bila, da bi rekel: »Gospodje, oprostite, ne morem podpisati, kmet o imei preveč škodo.« Toda samostojneži niso še nikdar rerno mislili na kmetijski program in minister Pucelj je podpisal mobilizacijo in še človek osvražena Slovenska ljudska stranka je morala biti, ki je z neločnostjo in srčnostjo nastopila za takšno demobilizacijo in jo tudi dosegla.

V tej smeri in po teh vzorcih se je vršila samostojna politika. Ni čuda, da so pristasi, ki so si stvar malo bolj zares mislili, začeli trumoma odpadati, ni čuda, da so fantje-vpoklicanci po ljubljanskih ulicah preklinjali samostojno politiko. Stolec ljudskega zaupanja, na katerem so mislili samostojni voditelji, da tako trdno sede, se jim je nenkrat izpodmaknil. No, so si mislili, da le na vladnem trano sedimo zakaj za tega nam je šlo od začetka.

A g.e., tudi vladni stolec se jim izpodmikala, da sedaj res više med dvema stoloma, kot smo rekli od začetka in se samo za vladnega še malo drže, da nemsiljeno ne telebnejo na tla. Zakaj ministrski predsednik pozna Pucelja in njegove ljudi, ki prodaje tudi svojo dušo, ne samo slovenskega kmeta, samo da jim kaj objubiš, vsaj ministrski stolec, ali predsedniško mesto, ali poslaniško službo itd. In to je Pašič naredil, ko je rabil večino za ustavo. Sedaj ne rabi več tako velike večine in je dal Pucelju razumeti, da je svojo službo opravil in da se lahko pripravlja na odhod.

Samostojni voditelji so premišljevali: kaj sedaj storiti. Naj glavni namen je biti v vladi. Kmalu pridejo volitve. Treba bo zopet kmetijskega programa, treba bo obsoditi korupcijo v vladnih strankah, če se hočemo ljudstvu prikupiti, treba bo predvsem prijateljstva z onimi strankami, ki pridejo po volitvah vpoštev, da postavijo vlado. In to so v prvi vrsti srbski zemljoradniki. Poskusimo. Poslanca Mermoljo pošljejo v Veliko Planino, kjer se ravnokar vrši kongres zemljoradnikov.

Ponižno hodi okrog voditeljev zemljoradniške stranke, toda povsod najde gl'uha ušesa, zakaj zemljoradniki so že davno izjavili, da predobro poznajo slovenske samostojneže in da jim ne bodo nikdar več nasedli.

Toda vsaj na stolec ljudskega zaupanja se je treba zopet pravočasno uvesti, zakaj volitve niso daleč. Zato so sklicali v Ljubljano zborovanje in postavili vrsto lepih resolucij, ki naj bodo pručica, da po njej splezajo na stolec.

Resolucije so splošno znane, zakaj naše kmetijske zveze se vedno pečajo z njimi in jih pošiljajo na vlado in Jugoslovanski klub v Belgradu jih vedno ponavlja v svojih predlogih, toda vlada, v kateri sedi tudi g. minister Pucelj, jih neče shšati. In če jih sedaj končno za namo navlja tudi samostojna kmetijska stranka, je znamenje, da je bila politika naše stranke vendarle prava. Vprašanje je le, zakaj minister Pucej ni nikoli v ministrskem svetu zahteval, da se rešijo in je čakal, da ga mora zbor samostojnežev sam opomniti na to. To vprašanje je kaj lahko rešiti. Samostojni voditelji teh resolucij ne potrebujejo zato, da bi bile ešene in izvršene, temveč zato, da se pred volitvami pokažejo: glejte, in vendar smo mi, ki se za vas potegnemo. Seveda samostojni voditelji ne pomislijo, da gre lišica samo enkrat na led. In zato je verjetno, da bodo samostojneži še nekaj časa viseli med dvema stoloma, dokler se ne pogrzejnejo, kakor zasluži vsak Juda Iskariot.

Razgovori.

1.

Po predavanju v društveni dvorani so stalno šli v bra'no sobo. Pa samo nekateri. Domov se jim je zdelo še pre zgodaj, v gostilniškemu hrušču in vršču pa se niso čutili domače in tako jim je dobrodošla bra'na soba, ki je bila prijetno zakurjena, časopisi zadnjega tedna so ležali na mizi — »Slovenec«, »Novi čas«, »Domoljub«, »Slovenski gospodar«, — in maticaktera pametna in nespametna se je rekla.

»No, gospod župnik, le noter, da bomo kakšno rekli,« je basiral Balančev Tone, velik hrust s Križa. Bil je dober posestnik in pameten mož. Ludje so ga spoštovali, sosedje so se razumeli z njim, z dobrim svetom je bil vsakomur na razpolago. Ni ravno dosti govoril, a kar je povedal, je držalo.

»Saj res, saj danes je bilo Vaše predavanje kratko, če ste nam tudi veliko povedali. Ga bomo pa tu-le malo podaljšali,« je hitel Mrazov Peter ter potegnil od mize stol, na katerega se je vsedel g. župnik. »Veste, g. župnik, danes ste v nataknil kaj roznata očala. Kako vraga naj jaz z vso ljubeznijo visim na državi, če moram neprenehoma plačevati davke zato, da jih potem vlada razmetuje in da se razni liberalni koritarji na naš račun polnijo žepe.« Mrazov Peter je bil naglega temperamenta ter je bil dolgo časa v Rusiji zato je rad svojim besedam dajal posebno ostrino.

»Vidiš, prijatelj, ravno to je tista napaka, na katero vedno in vedno opozarjam, pa kakor vidim, še ne dovolj. Država in državna uprava, to sta dve različni stvari. Glej, Peter, ti si kmet. Dobro in rodovito zemljo imaš, to vsi pravijo.«

»Vsak gre menjat z njim,« pulje Balančev Tone iz svoje pipe gost oblak dima preko mize.

»Ta zemlja preživlja tebe in tvojo družino, daje ti celo nekaj priboljška, in svoje otroke boš lahko bolje izobrazil kot marsikdo drugi. Na tej zemlji si zra-stel in rad jo imaš. Pa bi ti imel slabo orodje, zanemarjen hlev, malo gnoja, zanič delavce in zemlja bi ti le malo našala, niti za lastno preživljanje ne. Ali boš ti takoj zemljo preklinjal, o pravi za slepo ceno sam pa kot dinar hodil delat od enega kmeta do drugega?«

»Mi ne pade v gl'avo,« se otresa Peter. »Če je orodje zanič, pa si oskrbam novega, če je hlev zanemarjen, dobim druge dekline in sam poprimem za delo in hovar, da bi dobra zemlja ne nesla, kakor mora, če postavim nanao prave ljudi, abro orodje in če ji pogojim, kakor gre.«

»No vidiš,« nadaljuje župnik. »Ravno tako je z državo in državno upravo.«

»Pa k državni upravi, se mi zdí, moramo šteti vse: ustavo, postave, upravno poslovanje, gospodarstvo in te ministre povraun,« dodane Balančev Tone.

»Na polica e in žandarne ne smemo pozabiti,« se pikro oglasi iz kota mladí Jerneč, ki je bil posebno hud na žandarne radi nekega živinskega lista, ki jim ni bil všeč.

»Vse to lahko štejemo k državi in upravi,« nadaljuje župnik. »Država sama na sebi je kot naša lastna zemlja, ki nas redi in nas preživlja, na kateri visimo z vso ljubeznijo ter jo gojimo, obdelujemo in negujemo, zato da si ustvarimo na njej svoj dom, si ustanovimo svojo družino smo srečni in zadovoljni in tako lahko skrbimo tudi za svoj večni blagor. Kakor pa najbogatša, najrodovitnejša in najlepša zemlja lahko sestrada tiste, ki so na njej in so nanjo navezani, če je radi s'labih poslov in slabega orodja zadostno ne obdelaš, ravno tako ti država malo koristi, če imaš v njej slabo upravo.«

»Slabo ustavo, slabe postave, slabo poslovanje, slabo gospodarstvo, slabe poslance, s'abe ministre«, dopolnjuje Balančev Tone.

»Pa preveč žandarmov« se vmes vtika Jerneč.

»Bo treba vso to stvar, ki ji pravimo državna uprava, pa naj bo že to ustava ali pa vlada, na noge postaviti, zakaj očitvidno vse skupaj na glavi stoji,« pritrjuje Mrazov Peter.

»Res to,« kima Balančev Tone. »Če bo tako naprej šlo, ne vem, kakšen konec bo. Za državo se moramo potegniti, zakaj naša zemlja je to, naša lastna družina. Država nam je potrebna, da moremo sploh živeti. Kdo pa bo branil moje premoženje pred tatovi in roparji, če ne država? Kdo pa bo branil mojo čast in dobro ime, če mi bo hotel kdo to vzeti, če ne država s svojimi sodišči. Kdo pa bo še varen življenja, če ne bi bilo močne državne roke. In če bi vsakdo moral le

na to misliti, kako bo ohranil sebi življenje in imetje, kje pa bi bila v takem splošnem neredu mogoča kakšna izobrazba, napredek, ki bi mi mogli dobiti tisoč potrebščin, ki jih vsak dan potrebujemo in pridemo do njih samo, če živimo v urejenih razmerah med seboj. Zato pravim, da se moramo za državo brigati in se potegniti zanjo. Če v mojo družino pridejo ljudje, ki delajo škodo, pasejo lenobo, družino zapeljujejo in celo hišo izkoriščajo, ne bom zato družine razkropil, temveč škodljivce zapodil iz hiše. Slab oče, slab družinski član, ko bi to trpel v hiši.»

»Glej, glej, kako si se razvnel,« ga mri g. župnik. »Vendar si modro govoril. Velika napaka naših ljudi je, da pravijo: študič naj vzame politiko. Politika mene nič ne briga.« Kaj je politika?»

»Politika je skrb za javni blagor od strani tistih, ki so zato poklicani, tako ste rekli danes pri predavanju,« zapiska Jernač iz kota.

»Dobro si si zpomnil,« ga pohvali župnik. »Država pa je ravno tista pot, po kateri se skrbi za javni blagor, to se pravi za take postave, za take razmere, da državljani v njih lahko dosežejo svojo srečo in zadovoljnost, če so pridni in poštini. Zato je politika nekakšna skrb za državo, kot ti skrbiš za svoje otroke s tem, da skrbiš za svojo zemljo. Kdo pa je poklican, da dela politiko, da skrbi za državo in potom nje za javni blagor?«

»V Krekovem socializmu sem bral,« pravi Balančev Tone, »da so v starih časih bili poklicani za to vladarji, pozneje še plemstvo, danes pa vsak državljan posebej.«

»Res, v demokratski tržavi je poklicano ljudstvo, da skrbi za državo, to se pravi vsak državljan je poklican, da skrbi za javni blagor, kakor je v družini vsak družinski član poklican, da dela v blagor družine in s tem najboljše zase skrbi. Zato imajo vsi državljani volilno pravico, bolje rečeno volilno dolžnost, zato ima vsak državljan pravico, da na shodih ali v časopisju pove svoje mnenje

o državni postavodaji, drž. gospodarstvu itd., zato ima vsak državljan dolžnost izobraževati se v državnih poslih, kakor se mora vsak družinski član naučiti kakšnega dela, ki je v blagor družine. Kdor pa govori: politika je grda reč, čim dalje sem od nje, tem bolj sem zadovoljen, tak človek je sebičen in krivičen. Podoben je družinskemu članu, ki vidi, kako njegovi domači ali posli odnašajo od hiše, pasejo lenobo, slabo gospodarijo, da gre vse rakovo pot, pa vse to gleda, dene roke navzkriž in pravi: to je grda reč in jaz se ne vtikam vanjo. Pri tem pa družina konec vzame in vsi morajo po svetu.«

»Pa tisti tudi, ki ni odnašal, ampak samo gledal in trpel,« se oglasi Jernač.

»O tudi, tudi. Politika je grda reč, če jo imajo grdi ljudje v rokah, grd je pa tudi tisti, ki vse to od strani gleda in se ne zmeni zato.«

»Pa še neumen je zraven,« doda Balančev Tone, »ker s tem sam največ škode trpi.«

»Tako je prijatelji moji,« sklene g. župnik. »Državna misel nam ni nekaj tujegega, vsiljivega, ampak nekaj vrojenega, ker človek brez urejene družbe ne more živeti, razvijati se in napredovati, urejena družba pa je ravno država. Kar pa nam je vrojenega, to je naše, to moramo gojiti in urejevati. Kdor tega ne dela, dela proti naravi in kdor dela proti naravi, prej ali slej škodo trpi. Čisto nekaj drugega kot država pa je državna uprava. Ta mora biti taka, da se naša državna misel res lahko razvije v splošni blagor. Če pa ni, je pa to tako, kakor če obuješ premajhen in napačen čevlji. Nikamor ne prideš. Naša dolžnost je, da ga slečemo in napravimo novega, če ne, moramo obležati na mestu in lakote konec vzeti.

In to je, kar sem vam hotel povedati. Mislim, da smo se za enkrat dovolj pogovorili; mračno je postalo in treba bo proti domu.«

»Pa na svidenje danes teden, g. župnik,« kliče za njim Balančev Tone, »še marsikaj nam je na srcu.«

držati vrstnega reda. Da ne bo nespo- razumljenja ali dvomov, si je treba za- pomniti, da ima priti kot namestnik vselej oni, ki je na kandidatni listi prvi vpisan za dotičnim odbornikom, ki izstopa, torej iz neposrednega vrstnega reda odbor- kov. Namestniki od 1. nadalje se vpokli- cujejo v odbor še le, ko je število odbor- niških mandatov izčrpano.

Namestnik s pravico občinskega od- bornika prihaja kot tak k sejam le, kadar ga pozove župan ali njegov namestnik po § 41 obč. reda. To je vendar obsebi umov- no. (Kot poslušalec ima pravico biti na vzoč pri javnih sejah itak vsak občan.) To rej: namestnike pozvati v občinski odbor mora župan, in sklicati odbornike (z vpo- klicanimi namestniki) k seji — ima zopet le župan pravico oziroma dolžnost. Kdaj se kličejo k sejam tudi namestniki, (— & je nesklepčna prva seja —), določa § 42 občinskega reda (za bivšo Kranjsko). —

A. P. ŽUPAN V P.

Vprašate nas: Ali je treba kolkovati s kolkom 2 dinarja — n. pr. spričevalo o npravnosti? Potrdila, da občina nima za- držkov proti osebi, ki se hoče izseliti iz države (v Ameriko)? In druge take vrste listin; raznih certifikatov; domovinski li- sti? Kako morajo biti kolkovane pose- ske knjižice? Kako listine za okrajno glavarstvo?

Ali morajo dajati davčna oblastva podatke o neposrednih davkih kakršne zahtevajo vojaška oblastva, — oziroma tozadevne izpiske — kolka in pristojbina prosto?

Pojasnila:

1. Tozadevna pojasnila imate v za- časnem zakonu o državni trošarini, ta- kсах in pristojbinah, II. del, B. Določila o taksah, člen 10. (Glej Uradni list št. 100 z dne 22. avg. 1921, in Ur. l. št. 104). — Radi lažjega razumevanja pripominjamo, da je treba vsa spričevala in potrdila ki jih izdajajo županstva privatnim osebam o njih osebnih lastnostih, razmerah, spo- sobnostih, delu, sploh o vsem, kar se jih tiče, — kolkovati s kolkom 5 (pet) dinar- jev. To velja tudi za domovnice, spriče- vala o npravnosti itd.; dalje za potrdila, da ni zadržkov proti izselitvi iz države (v Ameriko). — Izvzeta so le spričevala in potrdila (certifikati), za kakršna je pose- be predpisana drugačna taksa, n. pr. za male potne liste ali izkaznice za notranji ali obmejni promet, za katere znaša tak- sa le 2 dinarja. Izjeme veljajo za spriče- vala (potrdila i. dr.), ki so s posameznimi zakoni oproščena taks; izjem pa radi ob- širnosti ne moremo navajati, opozarjamo le, da obstoje — n. pr. v ubožnih zadevah v istem obsegu, kakor določa tarifna po- stavka 117 prejšnjega (avstrijskega) pri- stojbinskega zakona. Toda tedaj je treba, da se na spričevalu (potrdilu) označi, v kakšen namen se je izdalo brez takse, a se tako spričevalo (potrdilo) ne sme vpo- rabiti v drug namen.

Obsebi umevno je, da so spričevala (potrdila i. dr.), ki jih izdajajo županstva na uradno zahtevo oblastev — uradoma in za uradno vporabo — prosta taksa.

Za poselske (in delavske) knjižice se

Vsak naročnik naj pridobi vsaj še enega novega naročnika.

Vestnik Županske zveze za Slovenijo.

KDAJ SE KLIČEJO NAMESTNIKI V OBČINSKI ODBOR?

Prejeli smo vprašanje, če sme župan poklicati k seji namestnika le tedaj, če odbornik umrje, ali tudi takrat, če je od- bornik bolan ali tako zadržan, da ne mo- re priti. Dalje: Ali mora priti prvi izvo- ljeni namestnik, ali morda župan lahko pokliče kateregakoli — seveda iste stran- ke? Ali sme namestnik — kadar ima pra- vico tudi sam priti brez županovega po- vabila k sejam? —

Pojasnila:

V kolikor ne nasprotujejo sedaj ve- ljavnemu občinskemu volilnemu redu — so glede vpoklica namestnikov v občinski odbor še vedno veljavna določila občinske- ga reda. — Ondi določa § 23 (za bivšo Kranjsko), da se kliče namestnik tudi ta- krat, kadar bi kak odbornik zaradi kake- ga zadržka dalje časa ne mogel opravljati službe, bodisi vsled bolezni, daljše odsot- nosti z doma, ali drugih razlogov.

Župan nima pravice, pozvati poljub- nega namestnika, ampak se mora strogo

plačuje ob izgotovitvi taksa 2 dinarja, pri vsakem nadaljnjem uradnem podpisu pa 1 dinar.

2. Potrdila davčnih uradov o višini predpisanega davka, kakršna zahtevajo vojaška oblastva, so oproščena takse, ne pa, če se izlajajo strankam v druge namene. — Ako bi se hotela potrdila davčnih uradov, izdana vsled zahteve vojaških oblastev, uporabljati kasneje v kakšne druge namene, se morajo še pred uporabo kolkovati s kolkom 5 dinarjev.

ŠE ENKRAT — OBČINSKE APROVIZACIJE.

Mogli bi misliti, da je vprašanje v nekdanjih medvojnih občinskih aprovizacijah po preteku treh povojnih let že pokopano. Pa temu ni tako. Zlasti ne tam, kjer hoče po zadnjih občinskih volitvah nasprotna stranka prejšnjemu županu streti glavo. Pisali smo že o tem vprašanju; upamo, da pišemo danes poslednjič.

Naenkrat so prišle zopet na dan izvolilnih manevrov ali drugih osebnih razlogov izvirajoče zahteve, da morajo podati bivši župani račune o občinski aprovizaciji, — tudi tam, kjer občine kot take z aprovizacijami sploh niso imele opraviti, ker je bilo razpečavanje od državnih oblasti nakazanih živil odkazano trgovinam. V takih slučajih, ki jih je bilo pač največ, se sploh od bivšega župana ne more zahtevati položitve računov, ker je to nezmiselno. Vsekakor ve, da je med vojno dobo bilo mogoče prejemati večinoma vsa živila le na ime občin. Ponekod so v resnici — sicer čisto po nepotrebnem — občine tudi same v lastni režiji vodile aprovizacijo. Večinoma pa so jo prenesle na trgovce. Pritožbe iz zadnjih časov so naperjene zlasti proti onim županom, ki aprovizacije niso vodili o občinski režiji ali v okviru občinskega gospodarstva.

Zato smo mnenja, da je pač skrajni čas, da se tej neokusni gonji naredi že enkrat konec in da se to vprašanje kot izrodek nesrečne vojne dobe definitivno spravi s sveta. — Ne glede na to, da so vsekakor že dani glede zastaranja pravni pogoji temeljem § 1487 (nov. III. l. 1916) občnega državlanskega zakonika, se stavijo še vedno zahteve na upravna administrativna oblastva, da naj postopajo proti županom z ukazi, revizijami in kdo ve kakšnimi sredstvi še. — Vse odveč!

Le ondi, kjer se je aprovizacija izvrševala z občinskim denarjem, in kjer so se vršile domnevne zlorabe poneverbe, goljufije, — le tam bi mogla oblastva poseči vmes, a zopet le sodna, ker politična oblastva sploh niso kompetentna za to. — A takih slučajev pač ni bilo in jih ni.

V vseh drugih slučajih pa nimajo oblastva — niti upravna, še manj pa sodna — povoda za kako postopanje.

Znan nam je konkreten slučaj (izvirajoč iz volilnega manevra), da se je vložila pritožba proti bivšemu županu, češ da je v zamudi s položitvijo računa o aprovizaciji. Zahtevala se je tudi revizija računov občinske aprovizacije. Teda nadzorstveno oblastvo je izreklo, da za

to revizijo ni povoda, ker se aprovizacija ni izvrševala na lasten račun občine v njen reviziji, in se v ta namen niso dobivala sredstva od občine, zlasti, ker ni občinski odbor nikdar dovolil ali sklenil kakih denarnih sredstev v okviru rednih letnih proračunov in bivšemu županu ni dal v svrhu aprovizacije na razpolago nobenih občinskih denarnih sredstev, ampak je bila aprovizacija izročena trgovinam, ki so same nosile tudi riziko. Občina pri tem ni imela drugega posla, nego ono nadzorstvo, katero je morala izvrševati po dobljenih ukazih, seveda tudi na svoje ime pejemati vsa odkazana živila, ker jih nikdo drugi — tudi ne trgovec — ni mogel prejeti brez občine.

Računi pa, v kolikor so jih glede aprovizacije in razdeljevanja živil vodili trgovci, ne morejo biti predmet uradne revizije, torej tudi bivši župan — pa bodisi, da je sam kot trgovec vodil občinsko aprovizacijo (— seveda z lastnimi, ne občinskimi sredstvi —) ni obvezan položiti naknadnih računov o aprovizaciji občinskemu odboru po § 66 občinskega reda, ker je bil župan odgovoren le za pravilno razdeljevanje onim oblastvom, ki so bila takrat poklicana izvrševati nadzorstvo v tem pogledu.

Dajte torej že mir z občinskimi aprovizacijami nesrečnega spomina vojne dobe in ne nadlegujte oblastev z nestvarnimi zahtevami!

SKLICEVANJE OBČINSKEGA ODBORA K SEJAM.

Pri občinski seji se je dovolila (?) tajniku, da sme samo pred cerkvijo klicati, kdaj bo seja, namesto da bi vabil odbor-

nike proti podpisu. Če odbornik ni pri maši, lahko tega sklicanja ne sliši. — Vprašanje: Ali je seja vseeno veljavna, če eden odbornikov ni vedel za njo? Ali je tako sklicevanje sej sploh veljavno, če se je glasom sejnega zapisnika to dovolilo tajniku?

Odgovor:

Seja ni veljavna — in so torej neveljavni vsi v dotični seji storjeni sklepi, če le eden izmed občinskih odbornikov ni prišel k seji zato, ker ni vedel zanjo, oziroma ni bil k njej pravilno povabljen. — Občinski red določa izrečno, da seja župan (ali po njegovem naročilu njegov namestnik) sklicuje: to se pravi, da mora odbornike k seji povabiti, in sicer pismeno, kar je obsebi umevno in utemeljeno po občeveljavni praksi. Niti občinski red niti dosedanja navada ne določata, oziroma ne opravičujeta sklicevanja občinskih sej na kak drug način. Nasprotno je razsodilo dunajsko upravno sodišče z razsodbo z dne 22. februarja 1900, št. 1159, Budw. 13.802, izrečao: »Povabiti se morajo pismeno vsi odborniki, sicer so sklepi neveljavni.« Pri tem ne pride niti v poštev okolnost, da se je dovolila občinskemu tajniku sklicevanje sej z razglaševanjem pred cerkvijo, ker je dotični sklep, četudi ga je storil občinski odbor v sicer pravilni obliki, kot protipošten neveljaven. Pritožite se na okr. glavarstvo (z nadzorstveno pritožbo) in glavarstvo bo razveljavilo ta sklep, kakor tudi vse druge odborove sklepe, ki so bili storjeni v nepravilno sklicani seji. Samoposebi je v sejnem zapisniku zapisano dovoljenje tajniku brez vsakega pomena.

Gospodarski obzornik.

Ne preveč napenjati strune!

Po »Avtonomistu« št. 33 piše belgrajski list »Politika« o mizeriji državnega gospodarstva. Kot pomoč nasvetuje »Politika« nove davke. In srbski list vpraša: Ali so mogoči? — Na vsak način so! Le pogledjte ono razkošje, ki se šopiri po mestih in se širi v vasi. Zakaj je naš kmet skoro davka prost? Kmet kupuje zemljo in ne vpraša za ceno in ima polno denarja za svoje dobro prodano blago. Tako piše belgrajski list. »Avtonomist« čisto pravilno dostavi: »Kdo je to naš kmet?« Mirno lahko rečemo, da slovenski kmet to ni, kajti ta ne kupuje zemlje in nima polno denarja, ampak se seli v Ameriko.

K tej opravičeni pripombi dodamo še nekaj drugih, ker naletimo tudi pri nas na mestne ljudi, ki mislijo, kmečko ljudstvo je zakopano v cekine.

Pisava zgoraj imenovanega belgrajskega lista kaže, kako na nekaterih mestih slabo poznajo državo, če presojuje vse le po domačih razmerah. Opaža se lahko vedno na novo, kaj imamo od centralizma pričakovati.

Če je v Srbiji res tako, kakor piše »Politika«, mi ne vemo; a to vemo, da v Sloveniji in tako! Kako pa je v Sloveniji? Tako, da bo začel v kratkem na kmetih boben peti, če hitro ne bo drugače. Pa mar pretiravamo? Čisto nič! V Srbiji imajo večinoma doma dve stvari, katerih v Sloveniji nimamo: živež in obleko! Na svoji rodovinski zemlji pridelajo na našem jugu brez taceh naporov kakor pri nas dovolj živeža za ljudi in živino, da njim ni treba vprašati: po čem je moda ali turšica? V Sloveniji pa živi dve tretjini ljudi na kupilu in komaj jedna tretjina se preživi z lastnim pridelkom. V Srbiji in po Hrvaškem nosijo kmeti ljudje še preprosto domačo obleko; platnarstvo in ovčarstvo je tam doli močno domačeno, zato nosijo še v obilni meri domače platno in domače sukno, od česar ne plačujejo ne voznine in ne carine. Mi Slovenci se sicer včasih po nepotrebnem bahamo s svojo kulturo, pa ravno zato delamo sedaj strašno pokoro, ker smo vse, kar smo nekdanj domačega imeli — zavrgli in se vrzli na tuje, kupljene reči. Po krajih, kjer imajo kmetje več njiv, to tudi spoznavajo in na novo sejejo lan in tudi število ovac se množi. Koliko mi Slovenci plačamo za

toje, da se oblečemo, to gledate lahko sedaj na jesen in zimo po naših manufakturnih štacunah.

Kdor ir zaslužek, še to zmore, četudi težavo. A koliko je ljudi v Sloveniji, ki nima postranskega zaslužka. Tu gledamo eno vrsto: gostačev, batarjev, malih kmetovalcev, ki se že zdaj bore s pomanjkanjem; le pridna slovenska roka in skromno t pripomoreta, da vstrajamo, a za dolgo več ne bomo. In nobena šala ni, če kdo pravi, da bomo Slovenci še v opankah hodili. Ni več daleč čas, ko se bodo začela mala posestva prodajati, da bodo dobili za moko in obleko. Kdor živi med ljudstvom, temu ni treba d. kazov, ker to gleda, četudi ne povsod v jednaki meri. Če je med Slovenci morda slaba tretjina gruntarjev nekoliko na boljšer način, naj se ne prepere, da niso vsi Slovenci gruntarji in tudi gruntarji morajo propasti, če nimajo lastne delavne družine, gozda in dobro zastavljenega inventarja.

In srbski list piše: »Ali so mogoči novi davki? Na vsak način sol! Le poglejte oro razkošje, ki se šepiri po mestih in se širi v vasi. Zakaj je naš kmet davka prosta? — Kaj ne, slovenski kmet, ti se smeješ!

Finančni minister dr. Kumanudi je poročal, da je imela Srbija in Črna gora skupaj plačati davkov za čas od 1. jan. do 10. oktobra 1920 149 milijonov din., Slovenija pa 146 milijonov din., torej mala Slovenija skoro ravno toliko kakor velika Srbija in Črna gora skupaj. In če poroča minister, da smo plačali 66 odstotkov, se nam res čudno zdi, ker je znano, da nam davkarja ne odpusti nobenega krajcarja. Vemo pa, da plačujemo veliko davkov, katerih v Srbiji nimamo: davka na žganje nimajo, nasledstvenega davka (percentov) nimajo. Ob mrtvaščinah se sedaj cenijo grunti, da je nedavno nekdo vskliknil: To je strašno! Revna bajta, ki nima s čim strgane strehe popraviti, pa se ceni na 60.000 kron. Zakaj? Da se plača več procentov — davkov, ki ga srbski kmet ne pozna.

In se še upa belgrajski list pisati: Zakaj je kmet davka prost? Najbrže ga imajo tudi srbski kmetje dovolj; na Slovenskem pa ga imajo vsi stanovi — ne samo kmetje — do grla dosti.

S tem naj možje v Belgradu računajo!

Državni proračun.

Vlada mora po ustavi predložiti parlamentu proračun najkasneje do 20. novembra vsakega leta. Po nekaterih poročilih je vlada za letos menda to že storila — seveda parlament vsled kravjih kupčij še ne deluje — po drugih poročilih pa bo veljal še stari proračun oziroma dvanajstina do konca aprila prihodnjega leta. Toda to nič ne dene, saj imamo ustavo že na papirju. Vseeno poglejmo, kakšen proračun je napravila na papirju vladina večina, da vidimo, koliko letno izdamo.

DRŽAVNI IZDATKI:

Vrhovna državna uprava (to so draginjske doklade) 598 milijonov, 487 tisoč, 881 dinarjev 35 par;
pravosodno ministrstvo 185 milijonov, 677 tisoč, 576 dinarjev 90 par;

prosvetno ministrstvo 459 milijonov, 924 tisoč, 493 dinarjev 30 par;
ministrstvo ver 81 milijonov, 619 tisoč, 291 dinarjev 20 par;
ministrstvo notranjih zadev 138 milijonov, 054 tisoč, 647 dinarjev, 15 par;
ministrstvo narodnega zdravja 185 milijonov, 603 tisoč, 764 dinarjev 95 par;
ministrstvo zunanjih zadev 34 milijonov, 312 tisoč, 197 dinarjev 50 par;
finančno ministrstvo 829 milijonov, 166 tisoč, 857 dinarjev 50 par;
ministrstvo vojne in mornarice 1489 milijonov, 356 tisoč, 657 dinarjev 40 par;
ministrstvo javnih del 273 milijonov, 098 tisoč, 216 dinarjev 75 par;
prometno ministrstvo 831 milijonov, 31 tisoč, 742 dinarjev 60 par;
ministrstvo poste in brzojava 103 milijonov, 254 tisoč, 284 dinarjev 55 par;
ministrstvo za kmetijstvo in vode 114 milijonov, 156 tisoč, 187 dinarjev 65 par;
ministrstvo gozdov in rud 206 milijonov, 464 tisoč, 051 dinarjev;
ministrstvo za trgovino in industrijo 40 milijonov, 688 tisoč, 995 dinarjev 6 par;
ministrstvo za socialno politiko 414 milijonov, 111 tisoč, 489 dinarjev 95 par;
ministrstvo za agrarno reformo 55 milijonov, 514 tisoč, 979 dinarjev 10 par;
ministrstvo za ustavotvorno skupščino 97 tisoč, 540 dinarjev, 60 par;

Proračunski rezervni kredit znaša 81 milijonov dinarjev. Skupni izdatki torej znašajo 6257 milijonov, 577 tisoč, 804 dinarjev in 86 par ali okoli 26 tisoč milijonov kron.

To je velikanski znesek in od vsega tega odpade okoli 6 milijard kron za vojsko, dočim so dali za kmetijstvo le nekaj »grošev«.

DRŽAVNI DOHODKI.

Carina in razne carinske pristojbine 417 milijonov, 810 tisoč dinarjev;
užitnina (trošarina) 390 milijonov dinar.;
dobiček na denar 810 milijonov dinarjev;
davek na poslovni promet 400 milijonov dinarjev;
zbornična uprava 905 tisoč, 750 dinarjev;
invalidni davek 36 milijonov, 65 tisoč, 750 dinarjev; državna posestva 61 milijonov, 656 tisoč 369 dinarjev; začasni davek na premoženje 597 milijonov 112 tisoč 984 dinarjev 61 par; izredne državne naklade (prirezi) — povišane za 100 odstotkov — 400 milijonov dinarjev; razni dohodki 13 milijonov 750 dinarjev; davki 1806 milijonov, 162 tisoč, 5550 dinarjev; državno gospodarstvo 1295 milijonov 305 tisoč 593 dinarjev 50 par; razni dohodki 29 milijonov 311 tisoč 877 dinarjev 75 par.

Torej skupni državni dohodki znašajo na papirju ravno toliko kot izdatki to je 6257 milijonov 577 tisoč 804 dinarje 86 par. Povdarjamo ponovno, da je vse to na papirju.

Naši poslanci pa bodo pri razpravi o proračunu napeli vse sile in moči, da se črtajo vsi nepotrebni izdatki in da ljudstvo obvarjejo pred vedno naraščajočimi davki. Številke pa jasno govore, da »samostojna kmetiska stranka« z raznimi Puclji, Ureki, Drofenigi in podobnimi ljudmi ni prinesla našemu kmetu nebes že na tej

zemlji kot so obljubovali, ampak nove gorje v oniki vedno večjih in neznosnejših davkov.

OD KOD DENAR? — NOVI DAVKI. — NOVO DRŽAVNO POSOJILLO.

Sedaj se pa moramo vprašati, od kod bomo dočili ta velikanski znesek. Vladni mozje so predlagali, da se zvišajo vsi direktni davki dvakratno in da se upelje nov davek na premoženje. Razen tega nameravajo vpeljati še nekaj novega, in to je, da se ne bo tiskalo toliko papirnatega denarja kot se ga je doslej. Da pa bo mogoče to izpeljati, namerava vlada razpisati novo notranje državno posojilo v znesku 1 tisoč milijonov dinarjev (= 4 milijarde kron). Tako bo torej izgledalo državno gospodarstvo z denarjem po tem novem državnem proračunu.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	21. nov.	25. nov.	28. nov.
	K v	K v	K v
amer.ški dolar	3.40	285	301
avstrijska krona	—	5	5
cekoslovaška krona	—	—	—
angleski funt	—	—	—
francoski frank	—	1	—
italijanska lira	—	11 90	11 70
bolgarski lev	—	1 80	—
carski rubei	— 27	— 26	— 27
grška dramma	—	—	—
nemška marka	1 28	1 15	1 10
rumunski lej	2 02	2 02	1 90
sv. carski frank	54	—	—
poljska marka	—	—	—
mažarska krona	—	—	—

g Papirnatega denarja v naši državi je bilo 15. t. m. v prometu za 4587 milijonov 412 tisoč 635 dinarjev. Tekom osmih dni se je zvišalo število papirnatega denarja za 7 milijonov 930 tisoč 100 dinarjev. Po številkah sodeč se množina papirnatega denarja počasi toda trajno povečuje.

g Naknadno žigovanje in popisovanje obveznic predvojnih posojil bivše monarhije je podaljšano do 31. decembra t. l. Ta rok se ne bo več podaljšal. Tozadevne prošnje naj se z obveznicami vred vpošljejo ministrstvu financ, generalni direkciji državnih dolgov v Belgradu. Vsaka tozadevna prošnja mora biti kolkovana s kolkom po 2 dinarja. Ta rok velja samo za obveznice predvojnih posojil, dočim je žigovanje vojnih posojil že zaključeno.

CENE.

g Žitni trg v Slavoniji. Strašen padec vrednosti našega denarja ima za posledico, da se skokoma draže vsa žita, ker danes že vsak slavonski kmet, ki ima kaj več blaga za prodaj, pazljivo zasleduje vrednost našega denarja na borzi v Curihu v Švici, zraven pa računa. Če pada vrednost našega denarja v Curihu, ve, da bo moral vse kar kupi dražje plačati, zato pa zahteva tudi več denarja za svoje pridelke. Če se popravi vrednost našega denarja, potem bo gotovo tudi več ponudb pšenice, pa tudi cene bodo padle, ker se cene odvisne od enega in drugega. V Slavoniji so cene: Pšenica 1250 do 1300 kron.

za 1250 kron, ječmen za krmo 900 do 1100 kron, ječmen za pivo 1100 do 1200 kron, ves 850 do 900 kron, nova kornuza 900 kron, stara 1000 kron, moka št. 0 1850 do 1900 kron za 100 kg. Izvoz moke in pšenice je v zadnjem času znatno padel. Z železnico se ne more izvažati vsled pomanjtanja voz, z ladjami pa vsled nizke vode.

g Cene vinu. V Nemški Avstriji stane 1 liter vina 400 do 500 avstrijskih kron, na Madžarskem 24 do 30 madžarskih kron, na Češkoslovaškem 14 do 18 češkoslovaških kron, na južnem Tirolskem 2 do 1 liri in pol, v Italiji 1 liro in pol do 2 liri in pol, na Francoskem 1 do 2 franka, v Jugoslaviji pa 18 do 34 kron. Štajerska vina pozne trgatve niso pod 24 kron. Ljubomerčan stane od 25 kron naprej.

DAVKI.

g Cenilne oziroma prizivne komisije prično delovati s 1. decembrom t. l. Vsi listi, katerim se je odmerila previsoka dohodnina in vojni pribitek, naj se obravnavajo s točnimi podatki na člane teh komisij, kateri imajo dolžnost, iti ljudem na roko.

g Pristajbina za vžigalice, ki se je uveljavila, je sledeča: Velike švedske vžigalice (80 do 65 vžigalic) 15 par za škatljičo, male švedske vžigalice (50 do 55 vžigalic) 10 par za škatljičo, žveplene vžigalice v mehkem zavitku (100 do 130 vžigalic) 15 par. Iz tega je razvidno, da je ravno državna monopolna uprava kriva, da so vžigalice tako drage.

g Kateri davki se v Srbiji ne plačujejo? Davek na vino, na žganje, na vino iločičke poslovni obrat, hišnorazvodni davek.

g Zakaj toliko davkov? Zato ker vsak dan slišimo o zgodbah, ki se zgodijo tučinam in katerih konec je vedno ta, da je imela država na milijone škode ali da je bil večmilijonski dobiček. Ko bi hoteli setteti vse te milijone, ki so jih razni demokrati in radikalni voščitelji in neviditelji profitirali na račun države, bi najbrže ne bilo treba nobenih davkov. Tako nas pa kolažijo s 100 odst. povišanjem davkov.

g Koliko davkov je plačala Slovenija? Finančni minister je v zakonodajnem odboru poročal o plačevanju davkov. Povedal je, da je plačala Slovenija od 1. januarja do 10. oktobra t. l. 66 odstotkov od vsote, ki bi jo morala plačati, Srbija pa 104 odstotke, torej več, kakor ji je bilo predpisano. Mi smo se čudili temu poročilu, ki se nam je zdelo zelo sumljivo, če ne — neverjetno. Začudil se je tudi finančni delegat dr. Šavnik v Ljubljani, ki pobira davke v celi Sloveniji in je povedal v Sl. Narod, da je Slovenija plačala 84 odstotkov, ki se bodo do konca leta še znatno zvišali, in da se mu zdi nekaj takega, česar še nismo doživeli, da bi kdo več davka plačal, kot mu je bilo predpisano, kakor se je po zatrdilu fin. ministra letos zgodilo v Srbiji. — No, mi vemo, kam pes tace meči.

ZIVINA.

g Mariborski živinski trg. Na zadnjem semnju so bile sledeče cene za 1 kg žive teže: Voli I. vrste 17 do 20 kron, cena ostali živini je bila od 10 do 16 kron, kra-

ve za klanje 6 do 10 kron. Živine je bilo izredno veliko, toda prodane je bilo okolu polovice. — Za prejšice so bile sledeče cene: Mladi prašiči 4 do 5 tednov stari komad 100 do 150 kron, 5 do 6 tednov stari 200 do 240 kron za komad, 6 do 8 tednov 300 do 350 kron za komad, 4 do 6 mesecev 640 do 650 kron za komad, 8 do 10 mesecev 1200 do 1500 kron za komad, prašiči 1 leto stari 2600 do 3000 kron, poldrugo leto 3000 do 3500 kron, plemenske svinje 1 kg žive teže 26 do 28 kron, polpitane svinje 1 kg mrtve teže 34 do 36 kron. Koze od 200 do 350 kron.

g Okužena živina. Belgrajski listi se mnogo pečajo z živinsko afero ministra Puelja. Nemci so nam dali na tisoče konj, volov in ovac kot vojno odškodnino. Vse to je prodal minister Puelj za smešno nizko ceno raznim trgovcem in sicer po posredovanju zloglasnega Pašičevega sina, ki je znan s svojimi kupčijami na račun države. Konje, ki so jih dajali Nemci za odškodnino, so kupovali po naši državi po 4000 dinarjev, nato so jih vozili v Hamburg, kjer so jih naši državi oddajali kot vojno odškodnino ter jih računali po 12.000 dinarjev. Dr. te očitajo listi ministru Puelju, da je prodal živino za nizko ceno gotovim trgovcem kljub temu, da je neki drugi trgovec ponujal neprimerno večjo vsoto.

Minister Puelj se je opravičeval na zborovanju samostojnežev v Ljubljani s tem, da je moral živino poceni prodati, ker je bila okužena in ker je nihče ni hotel dražje kupiti. Minister pa ni pojasnil, zakaj je od Nemčije prevzel bolno živino, ni pojasnil cen 12.000 dinarjev, ni pojasnil, če je res neki trgovec ponujal znatno večjo vsoto. Kaj je s tem, govori g. minister!

PODJETJA.

g Tovarna pohištva in trgovina z lesom »Vintgar« v Gorjah pri Bledu je prenesla svoj sedež v Ljubljano.

g Francoska zavarovalna družba »Union« je odprla svojo podružnico v Zagrebu za Slovenijo, Hrvaško, Slavonijo in Medmurje. Gotovo je, da se noben zaveden Slovenec ne bo zavaroval pri tej družbi, ampak le pri domači. Slovenci imamo itak svojo zavarovalnico »Vzajemno zavarovalnico«, zato drugih ne rabimo.

g Tovarna orožja v Radovljici. V trgovski register je vpisana bivša svetovnoznana tovarna orožja P. Wernig iz Borovlj, sedaj »Slovenska tovarna orožja, preje P. Wernig iz Borovlj« v Radovljici.

g Novo premogokopno podjetje v Ptuj pod imenom »Družba za iskanje premoga« so ustanovili. Naloga te družbe je iskati premogove žile in ga kopati.

g Nova podružnice bank. Ljubljanska kreditna banka otvori v najkrajšem času svojo podružnico v Novem Sadu — Jugoslovanska Union banka (mariborsko) pa je otvorila svojo podružnico v Kranju, v kratkem jo pa otvori v Celju in v Ljubljani.

PROMET.

g Lokomotive in vagoni iz Nemčije. Med našo državo in Nemčijo je sklenjena pogodba, po kateri nam da Nemčija na račun vojne odškodnine: 100 brzovoznih lokomotiv, 100 potniških, 100 tovornih, 50

za manevriranje (»šibanje«) in 20 lokomotiv za ozkotračne proge. Razen tega dobimo še 6000 vagonov in sicer 2000 osebnih in 4000 tovornih. Rok za izročitev je določen sledeče: Tretjino dobimo meseca marca, drugo tretjino maja, ostanek pa junija. Nadalje je bilo naročenih pri neki tvrdki v Hamburgu še šest ladij.

g Dve veliki prekomorski ladji, last bivše monarhije, ki se sedaj nahajata v francoskih vodah, nam izroči Italija še ta mesec.

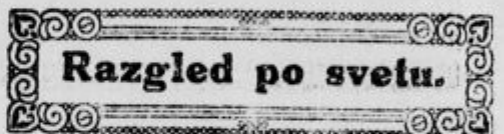
IZVOZ IN UVOZ.

g Ustavljen uvoz češkega sladkorja vsled padca vrednosti denarja. Praški listi poročajo, da so vsled padca vrednosti denarja ustavljeni vsa naročila za sladkor iz Jugoslavije, Rumunije in Avstrije. V bližnji bodočnosti ne pričakujejo nobenega zboljšanja.

RAZNO.

g Nadaljevanje trgovskih pogajanj med Jugoslavijo in Italijo. V Belgradu pričakujejo podnačelnika italijanskega ministrstva za trgovino, viteza Bellija, ki naj bi nadaljeval trgovinska pogajanja med našo državo in Italijo.

g V premogovnikih naše cele države nakopljejo dnevno 1000 vagonov premoga, katerega je pa nemogoče odpeljati vsled slabega obratovanja železnice.

Razgled po svetu.

PO KATOLISKEM SVETU.

Sy. oce so pisati bavarskim škofom pismo, v katerem govorijo tudi o šoli sledeče: Kar se pa tiče javnih šol, v katerih naj bi se poučevali otroci v pravem duhu, kakor se za katoličane spodobi, je to gotovo silno važno odločilno vprašanje. Zakaj vsem mora biti na tem ležeb, da sv. vera pri tisočih mladih ljudeh ne trpi škode. Šola, ki poučuje in vzgaja otroke tako, kot bi ne bilo med dobrim in slabim nobenega razločka in navaja učence, naj se zato po svoji volji odločijo za to ali ono, bo vzgojila rod, ki bo upropastil hriševsko družbo. Vsa veljava in moč državljanških dolžnosti se ravno naslanja na dolžnosti, ki jih imamo do Boga; zakaj Bog je, ki ukazuje in pre-poveduje in ki določa, kaj je dobro, kaj slabo.

31. oktobra je umrl v Turinu predstojnik vseh Salezijancev Don Albera, katerega je kot desetletnega dečka še don Bosco sprejel med svoje varovance. Že l. 1877, torej 11 let pred svojo smrtjo, je Don Bosco prerokoval, da bo Albera njegov drugi naslednik (prvi je bil don Rus). Don Albera je zlasti med vojsko neizmerno dobrega storil za zanemarjeno mladino. Da zna tudi svet ceniti njegove žrtve, je pokazal pogreb, ki se ga je udeležilo do 50.000 ljudi. Tudi država je poslala svoje zastopnike. — Tako delujejo sinovi katoliške Cerkve za rešitev in preporod hriševstva, docim kapitalizem in svobodomiselnost odrtata in zlivata gnojnico na katoliško Cerkev.

KAJ ZAHTEVAJO NEMSKI KATOLIČANI.

V Nemčiji se tudi bje boj za krščansko šolo. Ker so nemški katoličani dobro organizirani in imajo v državnem zboru močno zastopstvo, bodo s svojimi zahtevami prodri. Zahtevajo to-le:

1. Vera mora biti podloga in duša celotne vzgoje in izobrazbe v šoli.

2. Učne knjige vseh predmetov, ki imajo porazno sveto s svetovnim naziranjem, morajo biti sestavljene v katoliškem duhu. Zato se načeloma odklanjajo vsa berila, učne knjige za zgodovino itd., ki bi naj bile skupne za vse šole, verske in brezverske, oziroma nevtralne.

3. Na katoliških šolah se imajo nastavljeni samo katoliški učitelji.

4. Verouk more redno poučevati le od cerkve pooblaščen veroučitelj.

5. Učitelj na katoliški šoli, ki bi pri pouku ni pa v javnosti izpovedal protikatoliška načela, se ima na pritožbo staršev odstraniti.

6. Vzgoja učiteljev mora biti taka, da so redno na razpolago učne moči, ki bodo sposobno podeljevati vzgojo in versko-nravnem duhu, kakor ga propoveduje katoliška cerkev.

7. Nadzorstvo nad veroukom pristaja izključno le cerkveni oblasti.

LAKOTA V RUSIJI.

Vzjoja z nezmanjšano silo. 10 milijonov ljudi srednje Rusije je na tem, da vsled lakote pomro. Nevarnost je, da cela srednja Rusija postane neobljudena puščava. Kapitalistične vlade zapadnih držav se ne zganajo. Posvetujejo se, a kadar je treba poslati izdatne pomoči, jih ni. Svobodni delni kapitalizem vidi samo sebe, druge pa takrat, kadar jih je treba do nagega sleči.

Širom domovine.

IZ PODZEMELJSKE FARE.

V naši fari se zgodi vedno kaj novega. Danes imamo zopet nekaj posebnega za poročati. Poslušajte! V zadnjem času smo ustanovili pri nas srbsko stranko, in sicer na Krasincu in v Gribeljah. Videli smo namreč, da imamo na Slovenskem premalo strank, namreč samo kakih šest ali osem. Zato smo sklenili, da si bomo ustanovili še eno stranko, in sicer enkrat za izpremembo srbsko. Švarški Miko iz Gribelj je zbral okoli sebe vso svojo slaboto do devetega kolena in jo je postavil novi stranki na čelo. Zdaj se pa Podzemeljski postavimo. Zakaj to srbsko stranko imajo v celi Sloveniji samo Kučevarji in pa podzemeljska fara. Samo nekaj je hudo pri tem. Nova stranka obstoji samo iz odbornikov, ki nimajo nikogar pod sabo, katerega bi komandirali. Zakaj vsi pametni Podzemeljski smo pri slovenski ljudski stranki. Kate- ra edina dela tudi za kmete. In hvala Bogu, da nas je velika večina Podzemeljscev še toliko pošteni in krščanski, da vemo, v kateri stranki je naše mesto. Take ljudi pa, ki hodijo kot muba brez glave iz stranke v stranko, pa radi prepuščajo kak drugi, magari kitajski stranki. Nas ne bo smotila nobena druga stranka, najmanj pa srbska, tudi če jo pride ustanovljati sam Švarški Miko iz Ljubljane.

BOŠTANJ OB SAVI.

Te dni sta prišla g. župnik in kaplan k županu Alojziju Drmelju, da se radi neke zadeve s njim pomenita. Toda kar naenkrat je on zagrozil s povzdignjeno roko in v močnim glasom: »Slišite, Rimanje niso daleč! — Ali veste, kmetije, kaj te besede pomenijo? Pred 20 leti je namreč cela občina Rimanje pri Trstu odpadla od katoliške cerkve, zapeljana od ondotežnega župana. Hoteli so prestopiti k srbski veri, toda niso dobili duhovnika od Srbov. Potem je več let župan opravljal vsa cerkvena opravila, krščeval, zakone sklepal, pokopal in Bog vo še kaj. Nazadnje so sprevredeli, kakšno neumnost so napravili in so se lepo pozno spravili s katoliško cerkvijo. — Torej naš župan Drmelj hoče in žuga, da bo tudi celo občina zapeljal k odpadu od katoliške cerkve. Uho- ro ljudstvo, ki ima takega župana. Saj res vse njegove, posebno sokolske delovanje meri tja. Naj-

raje bi videl, da bi sploh nobenega duhovnika ne bilo. — Toda on se hudo moti, če misli, da bo ljudstvo s njim držalo. Ze zdaj vidijo, kako jih že pri volitvah lepo ogoljufal. Vsi krišem ga prekli- njajo. V prihodnje bomo Boštanci bolj previdni, per vedno bolj poznamo svoje zapeljivce. Zdad k Sokolu zapeljuje mladino. Več članic našega tamburaškega društva je on k Sokolcem svabil, tako da so naše instrumente, posebno pa velike berde, odnesli k njemu na njegov dom. Sicer vemo, da liberale povsod enako delajo. Toda tako nasilno in nevarno pa redkokje. Kmetovaleci, čuvajte vašo mladino pred njimi, in ne bodite podrobniki takega moža; saj tam ne more škodovati, ker imate še višje oblasti.

SMARTIN OB SAVI.

Radevednost me je prignala v nedeljo iz Je- nice v Smartin, da bi videl, če Smarčani za Marti- novo nedeljo že kaj pripravljajo. Kar začudil sem se, ko sem prihajal v vas. Zagledal sem namreč lepo popravljen hišo g. Matija Dolničarja in pa velikanski vrt, ki je ves ograjen z betonsko ograjo. Tole pa je, sem dejal, to pa vzdigne vas, kakor Tržič vrt Tetra Kozina. No, ali se ne postavimo Smarčani, mi je zaklical Prinčev Janče, ki mi je prišel nasproti. Se možnarijo pogledaj, pa v cerkev tudi stopi. Lansko leto nam je pogorela meznari- ja, pa še gasiti nismo hoteli, ampak norce smo brili, ko je ogenj divjal. Kar je ogenj pustil, so pa še ljudje podrli, tako med drugim dimnik, požarna zidova in peč. Nekatere svojeglavne buče niso ho- tele potem nič pomagati ne z delom ne z denarjem pri popravilu, pa smo vseeno naredili. Pa sva prišla v cerkev. Veliki baročni oltar v svojem blešku je stal pred nama. Ves, naš fajmošter bi zmiraj rad zidal in popravljal, pa se je spravil na oltar. Saj potreben je že bil. Ze v 17. stoletju so oltar nare- dili, v drugi polovici 19. stoletja so ga pa zelo ne- okusno prenovili, in sedaj ga je podobar Pengov iz Ljubljane po navodilih nekoga spomeniškega urada lepo popravil. Pa nas je tudi stal 33.000 K. Pomagala je vlada s 10.000 kronami. — Prav je, če ljudje vidijo lepoto in snago. Da bi se jih le kaj prijel, in da bi skrbeli za snago in lepoto tudi zunanaj in znotraj svojih hiš in po dvoriščih.

IZ MAVČIC.

V naši fari živimo prav mirno življenje, no- benega sovraštva in preprirov ne gojimo drug do drugega, zato pa je tem več ogorčenja, ubogi kmetici pa dosti skrbi in žalosti povzročila sledeča po- ravnalna razprava: Kmetije je namreč prodal pred štirimi leti plug za sto kron, za katerega je isti čas dal 73 kron. Po preteku štirih let pa je za- hteval od ženske-kmetice, ki ji je plug prodal, tistega nazaj, češ da ga je samo posodil. In ga je tudi dobil; kako, je znano samo njemu. — Smrt je zahtevala v kratkem času dvoje žrtvi; na Podre- čih smo pokopali mladega gospodarja Zmajdova Lojzeta, ki je kljub svoji najlepši moški dobi pod- legel kruti bolezni. V Prašah sma pa zgubili Jen- kovo mater, po celi fari vobče priljubljeno in spo- štovano gospodinjo. Gospod jo je pozval k Sebi v boljšo domovino, po plačilo za trud in trpljenje, ki ga je toliko vršila in tako vdano v božjo voljo trpela. Pri fari so pa menda prav pridno pripravljajo za nov nastop Izobraž. društva. Nedavno tega je naš isto sprožilo misel, naj bi se na farnem po- kopališču postavil mal spomenik s sponinsko pla- štjo, kjer bi bila označena imena vseh naših v sve- tovi vojni padlih in pogrešanih vojakov. Tako bi imele nesrečne prizadete družine skupen nagrobni kamea svojih očetov in sinov, ki leže v tuji zemlji, raztrošeni po celim svetu. Prav bi bilo, da bi Iz- obraževalno društvo vzelo zopet to misel v pretres in bi se s tem počastil spomin vseh padlih znancev in prijateljev.

RIBNICA.

Shod obrtnikov lesnih izdelkov se je tu vršil pretekli teden. Ze dve leti namreč nam od več strani preti nevarnost, da se odpravi ena največ- jih pridobitnih možnosti, ki nam vzdržuje do 10 tisoč ljudi v kočevskem okraju, to je krošnjarstvo. Kot je čuti, napenjajo gotove trgovske organizacije v to svoje moči, ker par trgovcev vidi v našem krošnjarsivu nevarnega tekmeca. Organizacija kroš- njarsivu in rešetarjev že cel čas krepko nastopa v obrambo naših ljudi. Zadnje dni je odšlo par naših mož v Ljubljano k trg. ministristvu in urad za pospeševanje obrti s pojasnili, da je nemogoče od- praviti krošnjarstvo brez velike škode. Na zelo mnogobrojnem shodu se je sklenila resolucija na vlado, ki se pozivlja, da štiti malega obrtnika. Na

shodu je posejal poslanec Skulj, ki s vse pridnostjo in neutrastno vedno dela za našo domate obrt, za kar mu je ljudstvo srčno hvaležno! Upamo, da se mu posreči rešiti nam krošnjarstvo, brez katerega se mnogi gospodarsko uničeni.

PRESKA.

Umrla je 23. novembra v Preski po kracki bolezni dobro pripravljena za večnost 72 letna san- sku Katarina Starman, po domače Nacetova Katra. Rajnica je bila celo življenje vneta sotrudnica Afriških misijonov. Več nego 50 let je sodelovala in pobirala prispevke za uboge »zjenec zamorčke. V miru počivaj, blaga duša, in prosí pri Bogu za nas!

JAVORJE NAD POLJANAMI.

Kmalu bo minulo leto, odkar smo se zadnjič oglašili v »Domoljubcu. Poročali smo takrat o shodu »samostojuhih, ki pri nas ne uspevajo. Tekom leta sme izvolili novi občinski odbor in novega žu- pana. Zmagala je lista SLS brez nasprotno liste. Povod pa, da se zopet oglašamo, je pa naše veselje, kar smo dobili pri župni cerkvi dva nova bronasta zvonova, ki se s prejšnjim prav lepo ujemata. Večji, ki ima glas e, tehta 890 kg, srednji z glasom g 525 in pol kilograma. Izdelate so jih Strojne tovar- ne in livarne v Ljubljani, ki so delo izvršile v ve- liko našo zadovoljnost. Denar za zvonove smo zbrali sami, nekaj malega je darovala tudi okolica iz poljanske fare. Hvala Bogu, da smo se dela o pravem času lotili; zdaj bi jih težje napravili, ker je, kakor slišimo, bron dražji, pa tudi denarja vedno bolj primanjkuje. Zvonove smo pripeljali v sredo 16. novembra, drug dan so bili že zvonovi ubrani v zvoniku. Delo je izvršil domačin Franč Alič iz Javorjev št. 8 z drugimi delavci hitro in dobro. Tudi podružnica v Četenaravni, rojstni vasi dr. Gregorja Kreka, bivšega vseučiliškega profe- sorja v Gradu, je dobila nove zvonove, in sicer manjšega bronastega, večjega pa jeklenega, ki se ga vlile tovarne na Jesenicah. Tudi ta cerkev ima sedaj prav lepo zvonjenje. Naj plača Bog vsem, ki so darovali za nove zvonove in se trudili, da imamo sedaj tako lepo zvonjenje. Za podružnico v Če- tenaravni vasi se intamo predvsem zahvaliti Janezu Dolencu iz Četenaravni št. 2 in Matevžu Demšar iz Zapevala št. 3, ki sta bila prav vneta za to in po- sebno zadnji je imel veliko skrbi in potov. Naj mu Bog kmalu povrne zdravje in naj ga v prihodnje varuje podobne nesreče, v kakršni je bil, ko so se mu splašili konji pred avtomobilom. — H koncu pa še poziv javorskim župljanom. Sedaj zbira- mo naročnike za kraščanske časopise. »Domoljubc je najboljši krščanski kmetijski list. Zato mora priti v vsako hišo. Naročnina znaša samo 40 kron, to je 1 liter vina. Ko pridejo nabiralci k vam, le nič ne pomišljajte, ampak hitro naročite!

MIRENSKI POPOTNIK.

»Zilec mi ni dala miru, zopet sem maral po svetu. Mahnil sem jo v št. Janž. To je vendar velika občina, poslanca ima v svoji sredini — pa nobile »stimec ni iz št. Janža. Kaj vendar delajo tam, sem si mislil, in zavil proti št. Janžu. Pe- vem jih pa kar po vrsti. Dne 30. okt. je praznoval tamošnji Orel desoletnico. To je bilo pa tako imenitno, da so prišli na ta dan v št. Janž celo prevziseni naš škof. Nič čudnega, ako se je Šent- janski Orel zavedal te isvanredne časti in pri- pravil vsprejem. — kot se spodbdi tako visoke- mu gostu. 8 Orlov na konjih, 5 Orlic, 5 Orličev in 5 gojenk je čakalo prevzisenega na kolodvoru! Prav lepo je nagovoril škola brat Grom. V ne- deljo zjutraj je pristopilo k skupnemu sv. obhaj- jilu v uniformi 129 Orlov-Orlic, Orličev in go- jenk. Globok vtis je to naredile na vse navzoce. Cerkevno opravilo in goror so imeli škof. Popo- dne je bila orlovska akademija. Možakar, ki se na take stvari razume, mi je povedal, da so se Sentjančani postavili in pokazali, kaj znajo. Na- stopili so vsi štirje odseki. Zeli so vsi zasluženo pohvalo in vsi udeleženci so bili prevzeti ene misli, da naj šentjanski Orel zapise 30. oktobra z zlatimi krkami v svojo kroniko. Zato kličem Orlu: »Naprej po začeti poti. Starši pa, ki imate svoje sinove in hčere pri Orlu, ste lahko ponosni! Videli pa ste tudi kaj dela in kaj namerava Orel. Ali ni edini njegov namen vskoliti Vaše mladino na temeljih krščanske vere? Ali ni to pravilno? Ali si ne želite, da bi bili vsi vaši otroci verni in pošteni. Ako hočete to, poteni agri- tirajte za Mar. društvo in Orla. Nasprotniki so bili pa mirni. Menda jim je pri pogledu na toliko or- lovskih uniform za hip pošla sapa. Okorajili so

se nekateri zvečer in prišli okrog pol 9. ure pred hišnat in kvan at pred škofovo okno. Jaz jih ne poznam — pa takih divjakov tudi nečem poznati — odkritostno pa povijajem stariše, ki imajo tako surovi sinove. —

Zvedel sem, da imajo v St. Janžu novoga župana. Pravijo, da ni jedel modrosti »sta volkoc šlice, a sa šentjanške liberalce je dovolj brihten zao, ker je samostojneč in birt. Dasiravno je še 2 meseca župan, vendar ni sklical še nobene seje. Naši odborniki, zahtevajo obd. sejo!

Ker sem bil ravno v St. Janžu, sem šel posravit tudi g. poslance Majcena, ki se je jeseni tako rad na »ringšpiluc vozil. Nisem ga dobil ravno pri dobri volji. Jezil se je nad nekaterimi lastnimi pristaši. Bog zna, kaj so mu naredili. Rad bi ga vprašal — pa ker je bil jezen — in kadar je ta gospod jezen — silno hudo gleda — zato se nisem upal. Par korakov storim in dobim prijaznega motička. Takoj ga vprašam, kakaj je g. poslanec tako hud. »E, kaj no bo hud, ko ga zapuščajo njegovi pristaši,« mi odgovori. Nato pa nadaljuje: »Poglejte gospod, jaz sem bil tudi njegov vnet pristaš. Zakaj tudi ne? Kako je govoril! Sazlagal nam je in zatrjeval, da še pridejo samostojni v Belgrad, potem ne bo več taci davkov, draginje bo konec, vojevok no bo več, učiteljev polovica manj in sam ne vem kaj je vse obetal. Pa sme revali vse verjeli in ga po veliki večini volili. Oh, sedaj pa imamo nobesa; davki vsak dan večji, draginja nima sploh več mej, učiteljev je enajst — finančarji hodijo po naših zidancah in merijo vino do litra natančno — pa kaj bom pravil, saj veste, kako se nam godi. Zalostni in hudi časi se nam obetajo in še pojde še nekaj časa tako, potem ne vem kaj bo z našimi grunti in našo družino. Kako smo bili neumni, ko smo vse verjeli. »Samostojni pa samostojni bodimo, pa bo vse dobro!« je vpil. O samostojni, samostojni! Toda kde?! Majcen je pa res tako mislil, a ne na nas, ampak nase. Postal je samostojen, to je resnica. K samostojnosti so mu pomagale dijete — vsaki dan 480 K. Zapravi itak ničesar — saj je vedno doma. V Belgrad gre samo po denar. Poleg tega mu je pomagala kupčija z lesom in ogljen. Sedaj je pa še ošaben, pa le naj bo, saj poslanec ne bo nikdar več, tako je tarnal zapeljani motakar. — pa je imel prav, — samo žal, da je spoznal eno leto prepozno hinavščino samostojnečev.

Zvedel sem tudi, da imajo v St. Janžu zelo pobožne učitelje. Vsak dan grede k maši, ob nedelji pa kar po trikrat. Vedno pa tako, da jih nihče, niti Bog ne vidi v cerkvi. Za enkrat bodi dovolj. Morda pridem še kaj v St. Janž. A tako hitro me ne bo. Prihodnjič savijem pa v St. Rupert, oziroma na Rakovnik, kjer nameravam obiskati Zupančičevega »ateta«. —

VISNJA GORA.

V nedeljo 4. decembra popoldne ob pol 3. priredi v dvorani tukajšnjega izobraževalnega društva dramatični odsek Kat. društva rokolodskih pomočnikov iz Ljubljane predstavo Meškove drame »Matic. Posebno se opozarja sosedni dramatični odseki, da obiščejo predstavo ljubljanskih gostov, ker se bodo mogli od njih gotovo mnogo lepega naučiti. Vstopnice naj si pravočasno naroče pri predsedniku g. Vidicu v Višnji gori. Začetek točno ob pol 8. uri.

SMARTNO PRI KRANJU.

Tukajšnja Mar. družba priredi v soboto dne 3. decembra ob pol 8. zvečer in v nedeljo 4. dec. ob 3. popoldne igro »Junaška deklica«, drama v petih dejanjih. Ker je igra lepa in zgodovinsko zanimiva in je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene, se pričakuje najboljše udeležba.

IZ MORAVSKE DOLINE.

Nekateri v trpljenju tarnajo in zdihujejo, drugi se vdajo in molče. Tudi mi smo letos veliko prestali, zato se izjokajmo, da nam bo lažje pri sre. Polet nas je topila huda vročina, sad naših kuljev je pograbila strašna suša. Vsi jesenski pridelki so čutili njene grozne posledice. Krompir ni mogel dobiti, koruza je slabo obrodila, ajda je ostala majhna in redka, naradnje je osmodila slana. Mnogo studencev je usahnilo; celo Drtišča je komaj lezla po vijugasti strugi; upirala so se ji števina mlinska koleca, ne mencec se za pritiskanje stradajočih na uboge mlinarje. Po vodo so hodili s hribov celo ure hoda; komaj mokre studence so ponekod neprestano oblegali, kar je

nekje izvalje besedičenje in protest. Zadnji del je sicer pomiril razgorete duhove, ni pa mogel napolniti prasnih kozolcev ter povrniti druge škode. Prodati moramo žvino za ceno, določeno od tistih, ki žive od profita. Kako močni bi bili lahko mi, kmetje, če bi bili organizirani! — Tudi griža je rassajala po rassajala po moravski dolini. Marsikako rtoev je sabsvala ta nesramna bolezen posebno med nedorasle mladino. Marijini družbi je ugrabila nekaj vzornih članic, kat. izobr. društvo pa je spremilo na zadnji poti svojega dolgoletnega člana Janeza Urbanija iz Gorice. Zadelga je ka kap. — Pričakujemo tople zime, ki je napoveduje francoski zvezdoslovec Mariot. Morda je na kakem planetu zapazil kako ugodno znamenje za dobičkarje, voričnike in bankirje; nam, kmetom bodo pa najbrž še naprej usojene mrzle zime, čijih dolge večere nam bo okrajšal »Domoljub« s svoje zanimivo vsebino. Pričakujemo ob novem letu obilo novih naročnikov; še so med nami poštene hiše, ki nimajo nobenega časopisa. »Domoljub« je izvrsten list; vsak teden je priroma iz Ljubljane ter nas s poljudno besedo seznanja s celim svetom. In to za borih 30 K! Samo papir je toliko vreden, novice, ki jih prinese, so zastojni.

JEZICA.

Aprovizacijska zadeva zopet pred sodiščem. Iz Ječice nam poročajo, da je znani sod. aldemokrat in občinski odbornik Jakopič pri občinski seji zopet brusil svoj jezik proti občinskemu odorniku Ahlinu radi občinske aprovizacije. Dasi se zadeva že enkrat bila pred sodiščem, kjer so znani Ahlinovi neprotiiki sramotno pogoreli, je Jakopič čutil dolžnost, da znova opravlja in obrekuje. Ahlin ga je ssaaoobsebi umevno postavil pred sodišče da mu da priliko, da vse dokaže. Toda glej spaka! Temu junaku je pred sodiščem zmanjkalo besede. Zato mu je sodišče priznalo občutno kazen in povrnitev vseh pravnih stroškov. Če bo Jakopiča še jezik srbel, in če ima še preveč denarja za ljubljanske advokate, pa naj še naprej laže.

Tedenske novice.

Politične.

p Za enkrat so se še pobotali liberalci in radikalci. To ministristvo bo v splošnem še ostalo, odleteli bodo le posamezni ministri, med temi tudi zloglasni Pribičevič.

p Grozne razmere v Vojvodini. Blagoslov centralizma in svobodomiselnstva. Poslanec dr. Anton Korošec je vložil na ministra za vojno in mornarico naslednje vprašanje: V Vojvodini se dogaja, da se rušijo ali obrezčajo slike in kipi Kristusa ali svetnikov, ki jih jim je postavilo v čast katoliško prebivalstvo. Tako se je zgodilo (približno 6 slučajev) v Subotici, v Palanki, v Baji (pred evakuacije), v Somboru, Kuli, Frtoku in v najnovjšem času v noči od 20. na 21. novembra t. l. v Bajmoki kjer je bilo razbito sv. razpelo. V nekaterih slučajih je dokazano, da so te zločine nestrpnosti izvršili vojaki, a v drugih krajih se označuje kot zelo verjetno, da so krivci istotako vojaki. Mislim, da ni treba dokazovati, kako škodljivo je tako postopanje v tako slabo upravljani pokrajini, kakor je to žalostno dejstvo v Vojvodini, tako za državno misel kakor za razpoloženje nasproti vojaštvu in da bi bilo že v interesu vojne uprave, da omenjene slučaje da strogo in nepristransko preiskati ter krivce eksemplarično kaznovati. — Ravnotako sem zvedel iz Vojvodine, da tam pozivljajo nemške in mažarske mladence, da se prostovoljno vpišejo v vojno

službo. Dobro! Toda treba je obsoditi postopanje vojne uprave, da tiste, ki se nočejo vpisati, zapira ali izganja preko meje. Na ta način se ne da doseči prava voja za vojaško službo in za našo državno upravo; uspeh je samo ta, da se razmere v Vojvodini ne morejo konsolidirati na korist državo in državne misli. Končno Vas, gospod minister, opozarjam na velike in težke nedostatke, ki so se javili o priliki mobilizacije in demobilizacije, da se vojna uprava ni pobrigala ne za prehrano ne za obleko ne za stanovanje. Dno bi pričakovati, da bo vojna uprava ravno na mažarski meji storila vse, da se mobilizacija in demobilizacija izvrši v redu. Vprašam Vas, gospod minister, ali ste vojni navodena dejstva preiskati in proučiti in storiti vse, da se kaj takega ne dogodi več in da se osebe, ki so krive, kaznujejo?

p Razmere v južni Srbiji so radi Pribičevičeve nasilne politike postale tako neznosne, da se je bati nemirov. Jugoslovanski klub je odposlal dva člana v južno Srbijo, da proučita tamošnje razmere.

p Za zvezo z Bolgari so se zavzeli na zadnjem kongresu v Veliki Plani tudi srbski zemljoradniki. Še nedolgo, kar je slovensko svobodomiselnostno časopisje »upustilo nad nas veliko zmerjanje, ker se zavzemamo za Bolgare. Seveda demokratski diplomati so rajši na uslugo Italijanom. Vidimo pa, da se v tem oziru tudi v Srbiji že jasni: Jugoslavija ne bo popolna, dokler ne bodo v naši državi tudi — Bolgari.

»DOMOLJUB« STANE ZANAPREJ DESET DINARJEV.

Domače novice.

d Kako »Kmetijski list« laže. Samostojneže strašno boli, da so ljudje zvedeli, da je samostojni minister Pucelj tudi podpisal odlok za mobilizacijo. Zato bi se tega očitka radi otresli s tem, da pravijo: klerikalci so krivi rekvizicij konj in voz za vojaštvo, češ da je svojčas še dr. Korošec kot minister podpisal postavo o vojaških rekvizicijah. Kakor druge trditve Kmetijskega lista, tako tudi ta temelji na zlobni laži. Postava o vojaških rekvizicijah je bila podpisana 19. avgusta 1919, dr. Korošec pa je odstopil že 30. julija 1919.

d Kako pišejo liberalni listi o slovenskem kmetu. Osebnost glasilo liberalnega ministra Pribičeviča »Nova Štampac od 11. t. m. piše o slovenskem kmetem ljudstvu dobesedno sledeče: »U Slovenačkoj imamo na selu zatucanog seljaka, koji je prije svega dobar katolik, pa onda Slovenac i prema tome uz klerikale.« Slovenski bi se to glasilo: »Po slovenskih vaseh bivajo zabiti kmetje, ki so najpreje dobri katoliki, potem Slovenci in zato pristaši klerikalcev.« Očividno je, da je belgrajski list dobil to svoje mnenje od slov. liberalcev. Kar se zabitosti tiče, naj se pa bere sledeča notica.

d Razlika v pismenosti. Stranka zemljoradnikov ima 26 poslancev. Njihovo edino glasilo je »Selo«, ki ima 3000 naročnikov. Slovenska ljudska stranka na Kranjskem ima 6 poslancev, »Domoljub« pa ima 34.000 naročnikov, skoro vse na Kranj-

skem. Slovenski kmet zna do zadnjega štiti.

d Stoji, stoji tam Beligrad
in v njem je morje besedi,
v tem gradu morje je debat,
da b' gualo mlinske kamne tri
in ves železniški obrat.

d Za stradajoče ruske otroke. Pokrajinski namestnik Hribar je izdal na otroke dolg in prisrčen poziv, naj za Miklavža daruje vsak po 1 dinar za stradajočo rusko dečo in naj izroče ta denar v šoli. Usmiljena ljubezen je najlažja pot do miru in zadovoljnosti, zato naj naši otročiči poslušajo ta poziv.

d Črni graben. Od Lukovice do Vranskega gre pošta še zmiraj samo po jezikih. V Trojane prinaša pošto neko deklo za 5 K na dan iz Motnika. No, taka požrtvovalnost je mogoča amo tam, kjer Boga sam rešuje stanovanjsko krizo.

d Črne koze se nahajajo v Čemšeniku, tako je sporočilo šolsko vodstvo na glavarstvo v Kamnik. Glavarstvo, ki nima s kozorejo opraviti, je napak razumelo in naročilo županu, da zatre to strašno kugo. V potu svojega obraza je župan iskal po Čemšeniku črnih koz in našel par komadov v kaplarni, ki pa niso — nalezljive.

d »Uju« namesto »Hvaljen Jezus«. V Čemšeniku je neka gospodična v šoli odpravila pozdrav »Hvaljen Jezus«. Ta prepoved za farovško kuhinjo še ne velja. Otroci sedaj pozdravljajo z veselin »Uju!« (Začetne črke »Udruženja jugoslovanskih učiteljev«, ki je svobodomiselnih sokolsko društvo in se bori za brezversko vzgojo otrok.)

d Višja skrb za kmeta. Piše se nam: L. 1917 je bilo, takrat, ko so Nemci prodirali v Italijo. Neko okrajno glavarstvo je poslalo razglas podpisan dne 26. sept. 1917, v katerem je opominjalo, naj kmetje hitro spravijo svoje pridelke, ker bo došla večja množina nemških vojakov. A ta razglas je nekam došel dne 15. okt., in to je bilo ravno dva dni pozneje, kakor so došli nemški vojaki. In leta 1921 je prišel od nekega okrajn. glavarstva dopis, podpisan dne 10. okt. 1921 ravno čez mesec in dan, dne 9. nov. 1921. V tem dopisu priporočajo naši višji, naj bi v letu pomanjkanja krmili živino z gozdno travo, kolikor časa se da. Čudežev si od gozdne paše ne obetamo. Dokazujejo pa takile dopisi vsaj to, kako se gosposka briga za kmeta. Pri davkih no, ne rečemo...

Obetajo, da bo poština spet povišana z novim letom in železnica, pravzaprav voznja po železnicah, se bo podražila. Ne vemo, kakšno stališče bodo zavzela k temu sodišča za pobiranje draginje. Mi vemo samo eno: pisemske pošte vedno manj. In če bodo poštino povišali, je bo še manj. Mnogo je vasi, — precej velikih vasi, ne samo par hišic, — ki po cele tedne ne dobe nobenega pisma. Znanprej ga ne bodo po cele mesece. Nam se zdi, da hočeta pošta in železnica sami sebe pobiti.

d Koledar Jugoslov. Kmetске zveze za l. 1922 je izšel. Koledar ima jako priročno obliko, je trdno in solidno vezan v platno in tudi cena ni visoka: 18 kron,

oziroma za one, ki pridejo sami ponj le 16 kron. Poleg običajne koledarske vsebine prinaša koledar JKZ še mnogo izbranega poučnega gradiva za naše kmeovalce. Koledar toplo priporočamo. Dobi se pri JKZ v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstr.

d V delavsko zbornico je imenoval minister za socialno politiko dr. Kukovec 26 socialistov, 5 krščansko-socialnih, 7 narodnosocialnih delavcev ter 3 politično neopredeljene in to kljub temu, da je krščansko-socialna delavska organizacija najmočnejša. No, kapitalisti že vedo, da se socialistov ni treba bati, zakaj ti se po zgledu svojega dičnega voditelja Antona Kristana da jo kupiti.

d Sokoli so se do krvi stepili pri svoji veselici v Trzinu.

d Suhor. Tu je prestopila 23letna Rusinja gospa Teodozija Rudakova, učiteljica za ročna dela, ki je bila civilno poročena s tukajšnjim ruskim ujetnikom g. Leopoldom Pibernik v mestu Tomsk, Sibirija, iz pravoslavja v rimsko katoliško cerkev. Na sprejem se je lepo pripravljala in je v župni cerkvi sv. Jožefa odločno izpovedala glavne resnice svete katoliške vere. Navzoče ljudstvo je bilo do solz ganjeno ker kaj takega še ni videlo. Prisotni so bili tudi dve priči in njen mož, s katerim se je takoj drugi dan cerkveno poročila. Cerkvene obrede je izvršil domači župnik g. duh. svetnik Jakob Pavlovčič.

d Žabnica. Izobraževalno društvo v Žabnici priredi v nedeljo dne 4. dec. ob 3. uri popoldne narodno igro »Revček Andrejček«. Povabljeni ste domačini in okoličani! Pridite v obilnem številu!

d Z lakoto štrajkajo. Radi atentata na kralja zaprti komunisti zahtevajo, naj jih vendar že enkrat postavijo pred sodišče in so začeli štrajkati s tem, da odklanjajo hrano.

d Laneno olje zoper grižo jemljejo po več krajih na Gorenjskem bolniki pri griži po nasvetu dr. Globočnika iz Kranja in to po večkrat na dan malo do veliko žlico obenem narejajo dnevno klistiro s 50 grami (pol frakelna) gorkega lanenega olja. Bolnikovo stanje se na to znatno zboljša, bolečine in pritisk v črevih kakor tudi krvavenje odjenja, bolnik se pomiri in spanje se vrne.

d Ljubljanska porota. Josip Tance je hotel potem ponarečenega čeka neke rimske banke dobiti »posojilo« 1000 K. Obsojen je bil na dve leti težke ječe. — Slepi Janez Grntal je bil obdolžen, da je požgal hišo svoje mater. Ker ni bilo dokazov, je bil oproščen. — Zidarski pomočnik je bil obdolžen, da je razžalil kralja in ubil moža svoje sestre. Dejanje se mu ni moglo dokazati, zato je bil oproščen. — Tat iz navade Jakob Vojska iz Ljubljane, je bil obsojen na 6 let. — Štirje brivski pomočniki pri nekem brivskem mojstru v Ljubljani so med britjem kradli Amerikancem, ki so se prišli brit, denar iz suknjičev. Dobil so zapora 14 dni do 4 mesecev.

d 57 krat kaznovan je bil Tone Markovič iz Ljubljane. Sedaj bo 58, ker je stražniku povedal, da ga bo »na gobec usekal«.

d Lov na bika. V četrtek popoldne je bik, ki ga je prodal g. Fabjani iz Šiške, zdvijal v vagonu na južnem kolodvoru težko poškodoval spremljevalca, ki mu je pretrgal z rogmi usta. Spremljevalca je rešil pred zbesnelim bikom tovariš s tem, da ga je spustil iz vagona. Bik je planil iz vagona ter jo udri ob tiru proti Udmatu. Ustaviti so ga skušali trije železničarji s tem, da so mahali s palicami proti njemu; toda bik je vse tri podrl na tla. Po ovinkih je zbesneli bik, ki se ga nihče ni upal ustaviti, dospel po Dolenjski cesti na Rudnik. Klatil se je po hribovju okoli Rudnika dva dni. Prišel je na Laverco, pozneje po Dolenjski cesti zopet do gostilničarja Jesiha, kjer je v bližini podrl s kolesa nekoga delavca, ki je bil tudi nekoliko poškodovan. Bik se je zaletel tudi v nekega konja. V soboto popoldne so potem prišli na policijsko stražnico na Dolenjsko cesto po pomoč, nakar se je pripeljal na lice mesta policijski stražnik iz Ljubljane, ki je s štirimi streli iz karabinke podrl pod Debelim hribom bika na tla. Ko so mu s sekirami ukrotili podivjano razpoloženje in mu z mesarskim nožem spustili kri, so bika prepeljali v ljubljansko klavnico.

d Smrtna nesreča na Javorniku. Dne 23. novembra popoldne je šla dne 2. maja 1919 rojena Marija Heberle z Javornika št. 56 na državno cesto. V Maričkini družbi sta bila tudi dva Nočeva otroka v starosti 2 in 6 let. Po cesti se je pripeljal z vozom Feliks Korenčan, od nasprotnne strani pa dr. Schwab s Save. Ko se je Lorenčan hotel ogniti otrokom, je prišla Marička pred voz. Ker Korenčan ni mogel trenutno ustaviti voza, je bil otrok podrt na tla in sta še prvo in začaje kolo čez otrokovo telo. Mladi da Marička, poškodovana na ledvenem vretenecu, je kmalu nato umrla. Smrtno po nesrečno deklico so pripeljali v mrtvašnico na Koroško Belo.

d Smrt pri kraju jabolk. Dne 14. septembra je kradel ponoči 16letni sodarski vajenec Vincenc Kern v družbi štirih tovarišev jabolka na vrtu Ivane Kozel v Tacnu. Gospodinja je prihitela na vrt, da zapodi tatiče; prihitel ji je na pomoč tudi France Kozel z nabitvo vojaško karabinko, ki se je sprožila in krogla je prodrla Kernu trebuh in je fant 30. septembra v bolnišnici umrl. Po § 335. k. z. je prisodilo deželno sodišče Francu Kozelu tri tedne strogega zapora.

d Divji maček. V vas Bukovica nad Škofjo Loko se je bil pritepel divji maček, ki je povzročil obilo škode, ker je popil mnogo jaje in podavil mnogo kokoši. Na posled se je posrečilo cestarju Kanklu, da ga je vjel v past ter ga ustrelil. Maček je tehtal 25 kg.

d Invalid-slepceprosi blaga srca, že ima kdo naprodaj po nizki ceni ali brezplačno harmoniko. Eventuelne ponudbe se naj pošljejo na upravo lista.

Kdo kaj ve? — Jože Perko iz Ambrusa 2, rojen 1892, je kot črnovojniak služil na goriški fronti v 12. poljski kompaniji 17. pešpolka. Zadnjič je pisal koncem oktobra 1915. Od tedaj ni o njem sledu. — Kdo kaj ve o njem, se lepo prosi, da sporoči njegovi materi Tereziji Perko, Ambrus št. 2, pošta Zagradec na Dolenjskem.

Trinajsti snubec. Mati Kramljica je izročila svoji hčerki, ki je bila že od rojstva nekoliko smešnega vedenja, kmetijo z naročilom, da naj si izbere ženina. Snubci so se začeli oglašati; dva

najst jtu je ... vsakega s kakto napako — trinajsti ji je po dopisnici naznanil svoj prihod. Nekega večera so zašklepetale šipe: nekdo je šel mimo, ter je položil ježa mod nočiranje in zunanje okno. Brž sta ugasnili luč in hči se je splazila k oknu, da ogleda poznega gosta. — »Kakšen pa je?« jo je vprašala mati, zapazivši med šipami okroglo senco. — »O limbarfekt je vztrepetala Metka, samo glava je na oknu, pa je bodeča kot trnje.«

V strašnem položaju. Brinarjeva svinja je izkotila dvanajst pujskov Vseled nekega spora z možem je bila gospodinja sama doma. Nevajena takih slučajev je vpila po vasi: »Sosedje, pomagajte! Svinja ima mladitče — pa nobenega človeka — dedec je že dva dni rilec kahal, zdaj ga je pa stran nesel...«

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubli, ani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

bres odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubli, ani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih skladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dah.)

»Aj!« sem dejal. »Cudil bi se, če bi princ Jozva imel to samo za videz?«

»Ne vem kaj misli on, in me ne briga,« je zdehajoč odvrnil; »samo to vem, da je tako, kot pravim, in da ima ta tolsta svinja toliko nade da postane Makedin mož, kot jih imate vi, da se oženite s kitajsko cesarico. Zdaj pa opustiva ta zakonski pogovor in se lotiva česa kar je bolj važno; ali ste kaj slišali o Higgsu ali o svojem sinu?«

Vi Orme, imate bolj priliko izvedeti državne tajnosti kot jaz,« sem zbadljivo odgovoril, ker me je razvoj dogodkov in njegova nerost precej razdružila. »Kaj ste vi slišali?«

»To, starini! Ne morem reči, kako ona za to ve, toda Makeda pravi, da sta oba zdrava in da dobro ž njima ravnajo. Samo naš prijatelj Barung se drži svoje besede in namerava našega ubogega Higgsa danes štirinajst dni žrtvovati. Seveda se mora to kako preprečiti in preprečilo se bo, če me stane življenje. Nikar ne mislite, da sem ves ta čas mislil nase, zakaj to ni tako; samo težava je, ker si ne morem izmisliti načrta za rešitev, ki bi prenesel preizkušnjo.«

»Kaj je torej treba storiti, Orme? Jaz prej o tem nisem veliko govoril, ker sem se bal, da bi vas vznemirjal, ko ste bili še bolni, zdaj pa, ko ste zopet popolnoma v redu, se morava za nekaj odločiti.«

»Vem, vem,« je resno odgovoril; »in to vam povem, da raje, kot da pustim da bi Higgs, sam tu umrl, predam sam sebe Barungu, in če ga ne morem rešiti, umrem ž njim ali zanj, če morem. Poslušajte: poputrišnjem Hči kraljeva skliče veliko posvetovanje, ki se ga moramo udeležiti: bilo je namreč samo preloženo, dok-

ler nisem dovolj okreval. Na tem posvetovanju bodo zaslišali tega ničvrednega Sadraha in ga, menim, obsodili na smrt. Mi pa bomo morali vrniti prstan sabskejske kraljice, ki ga vam je Makeda vrnila, da ga rabite kot dokaz za njeno zgodbo. Teda; bomo pač kaj zvedeli, ali se se morali vsaj odločiti za Faraon, je dejal psu, ki je ves čas boleznj čepel tako tesno ob postelji, da ga je bilo še k jedi težko proč zvesti; »na ježo greva Faraon; ali slišiš, ti zvesta žival?«

IX. POGlavJE.

Prisega.

Dva ali tri dni po tem razgovoru, pozabil sem, kdaj je prav bilo, je Makeda sklicala svoj veliki svet v veliko dvorano v palačo. Ko smo vstopili v prostor v varstvu straže, kot da smo ujetniki, smo tam našli zbranih nekaj sto Abatov, ki so sedeli na klopeh, razporejenih v vrste. Na nasprotnem koncu, v prostoru, podobnem apsid¹, je sedela Hči kraljeva sama na pozlačenem ali morebiti zlatem prestolu, čigar naslonjali sta se končavali v levo glavo. Oblečena je bila v odejo iz blisketočega se srebra, nosila je slavnosten pajčolan, pretkan z zvezdami tudi iz srebra, nad njim pa ji je na temnih laseh sedel majhen zlat obroček, v katerem se je lesketal en sam dragulj, podoben rubinu². Dasi je njena postava majhna, je bila njena prikazen v tej opremi zelo dostojanstvena in krasna, zlasti ker je pajčolan iz tančice njen obraz obdal z nekim skrivnostnim čarom. Za prestolom so stali vojaki, oboroženi s sulicami in meči, na obeh straneh in pred njimi je bil zbran njen dvor — do sto ljudi in več, v številni njene dvorjanice, ki so bile v dveh zborih razporejene na desni in levi. Vsak člen tega dvora je bil sijajno oblečen po svojem poklicu.

Bili so generali in načelniki s princem Jozvom na čelu v svoji normanski, verižnati bojni opremi. Bili so sodniki v črni obleki in duhovni v slavnostnih odelih; bili so podoželjski gospodje, od katerih obleke se spominjam samo tega, da so nosili visoke škornje, in možje, ki so jih imenovali tržne mojstre, katerih opravilo je bilo urejati izmenjavanje pridelkov, z njimi predstojniki ostalih opravil.

Izkratka, bilo je zbrano vse plemstvo malega prebivalstva mesta in murske okolice. Vsakdo izmed njih je imel kak visoko doneč naslov, odgovarjajoč našim vojvodom in visokemu plemstvu in visokorodnim gospodom in vitezom, da ne omenjam polnokrvnih princev, med katerimi je bil Jozva za prvega.

V resnici je bil prizor, dasi je bil videti tako lep in vesel, v nekem zmislu pomilovanja vreden, saj je bil očividno — samo ubog posmeh in ostanek sijaia naroda, ki je nekda; bil velik Prostrana dvorana, ki so bili v njej zbrani, je to kazala, dasi je bila namreč prilika taka, ki je vzbujala javno zajemanje, je bila samo četrtina napolnjena ž njimi, ki so imeli pravico biti navzoči.

Zvelikim dostojanstvom so nas ob zvoku godbe vedli po široki ladji³, če jo smem tako imenovati, zakaj poslopje je s svojo apsid⁴ in cedrovimi podpornimi stebri bilo nekoliko podobno kakim katedralik⁵, dokler nismo dospeli do odprtega prostora pred prestolom, kjer so naši stražniki po svoji vzhodni navadi popadali na tla, mi pa smo njo, ki je na prestolu sedela, pozdravili po naši lastni. Nato so nam dali sedeže in po malem presledku je zadonela trobenta in — iz neke stranske sobe so privedli našega nekdanjega vodnika Sadraha. Bil je težko uklenjen in je bil videti skrajno prestrašen

¹ Apsida je v starih cerkvah polkrožen prostor, ki završuje prostor za velikim oltarjem; podobna je pokonci postavljenim neiskam, ki se na vrhu v polkrogu završe.

² Rubin je rdeč drag kamen. Lepi rubini, predvsem indijski, s temno vinsko rdečo barvo in »ognjem« (to se pravi, da v solnčni svetlobi, še bolj pa pri luči, zlasti električni, mečejo močne žarke), imajo enako cno kot demanti (briljanti), pa tudi večjo.

³ Ladja se imenuje največji del cerkve, kjer je prostor za vernike.

⁴ Katedrala je škofijska cerkev.

Zasliševanja, ki je sledilo, ni treba, da bi ga na dolgo in široko opisovali. Vleklo se je v daljavo; nas tri so poklicali na pričevanje o prepiru med našim tovarišem profesorjem in jetnikom zaradi psa Faraona in drugih zadev. Pričevanje pa, ki je objavilo Sadrahovo krivdo, so podali njegovi tovariši vodniki, ki so jim, kakor se je pokazalo, grozili z bitji, če ne bi govorili resnice.

Ti možje so prisegli drug za drugim, da je Higgsova zapustitev dogovorjen načrt. Nekateri so pridodejali, da je bil Sadrah v izdajalski zvezi s Fungi, ki jih opozoril na naš prihod s tem, da je zažgal ločje, in da si je tudi to izmislil, naj bi se tako napravilo, da bi nas zajeli, dočim bi on in ostali Abati z velblodi, obloženim z našimi puškami in opremo, ki so jo upali ukrasti, varno dalje potovali.

V svojem zagovoru je Sadrah vso zgodbo drzno tajil, zlasti pa to, da bi bil on sunil pogana Higgsa z njegovega dedmedarja, kot so pripovedovali, in sam nanj sedel, češ da je njegova lastna žival padla in se poškodovala.

Vendar pa so mu te laži malo pomagale; po posvetovanju s Hčerjo kraljevo je namreč eden izmed črno oblečenih sodnikov obsodil Sadraha na smrt na zelo grozovit način, ki je bil prihranjen izdajalcem. Dale je naj vsa njegova posestva zapadejo državi, njegova žena in otroci in družina pa naj postanejo javni sužnji, kar je pomenilo, da so bili možaki obsojeni na vojaško službo, ženske pa pridružene določenim uradnikom po njih dostojanstvu.

Nekaterim teh, ki so bili tudi v njim dogovorjeni, da nas izdajo, so bila tudi odvzeta posestva in obsojeni so bili k vojakom; kar je bil njih način odslužiti kazen.

Tako se je med velikim jokom in stokom teh, ki so bili prizadeti in njih prijateljev in sorodnikov končala sodba, ki sem o nji nekaj poročal, ker osvetljuje družabne razmere pri Abatih. Kakšne upa naj ima ljudstvo, čigar zločinci se je pošiljajo v ječo, ampak na vojaško službo, njih ženske pa, dasi nedolžne, so obsojene, da postanejo sužnje sodnikov ali komur jih prisodijo. Le to naj pač dodam, da so v tem primeru Sadrah in njegovi prijatelji zaslužili vse, kar so dobili, zakaj dasi dopuščamo neko množino krivega pričevanja, so nedvomno zaradi ropa in iz zasebnega sovraštva iz dali nje, ki jih je njih vladarica poslala, da jih vodijo in varujejo.

Ko je bila sodba končana in so odvedli Sadraha, rjovečega za usmiljenje in poskušajočega poljubiti nam noge kot pes, kakršen je v resnici bil, se je občinstvo, ki se je bilo zbralo, da jo sliši in vidi nas, nejeverne tuje, razšlo. Člene tajejnega sveta pa, če ga smem tako imenovati, so poklicali po imenih, naj vrše svoje opravilo. Ko so se vsi zbrali, so nas pozvali, naj pristopimo in posedemo po sedežih, ki so bili med zborovavci za nas pripravljani.

Zelo prijetno deluje pri drgnjenju hrbla, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust, lekarnarja Felleria prijetno dišiči »Elsafluide«. Je mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje in že 25 let priljubljen. Tri dvojnate steklenice ali 1 špec. steklenica skupaj z zavojem in poštno za 48 K, pošilja Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatg 16, Hrvatsko.

Jugoslovanska »Union« banka, preje Mariborska eskomptna banka, je otvorila podružnico v Kranju, ki je pričela s poslovanjem dne 21. novembra.

Palma
neporušne
kaučuk-pete
za čevlje.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša.

VABILO

na izredni občni zbor

Lesne zadruge v Vel. Laščah, r. z. z. o. z., ki se bo vršil 11. decembra 1921 ob 14. uri 15 minut v Zadrurnem domu v Vel. Laščah. Dnevni red: 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Sklepanje o likvidaciji zadruge. 4. Slučajnosti. Načelstvo.

VABILO

na ustanovni občni zbor

O srednje vinarske zadruge za Jugoslavijo r. z. z. o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil dne 12. decembra 1921 ob 2. uri popoldne v mali kletni sobi, Kongresni trg šte. 2. 4342

DNEVNI RED: 1. Odobritev pravil;

2. volitev odbora in nadzorstva;
3. sklepanje o pristopu k Zadrurni zvezi;
4. naprava načrta za delovanje zadruge.

PRIPRAVLJALNI ODBOR.

Vinogradniki, ki žele pristopiti zadruzi, naj se prijavijo na gornji naslov: Kongresni trg šte. 2.

Pozor!

Pozor!

Bakrene kotle za žganjekuho

izdelujem v vseh velikostih. Nadalje izdelujem vsakovrstne aparate, brizgalnice za trte, kotle za štedilnike, kotle za kuhanje krme in perila itd. — Izvršujem vsa popravila in pocinjenje na bakrenih kotlih in drugih posodah. Za strokovnjaško in solidno delo jamčim. Kupujem ali vzamem v račun stari baker in cin (cinaste krožnike).

Maks Weiss, bakrokotlar,

Novi Vodmat šte. 189 pri Ljubljani.

Pohištvo

in tapetniška delavnica

spalne in jedilne sobe, pisarniške oprave, fotelje, klubske garniture, modroce, kuhinjske oprave, železne postelje, velike in otroške, vsake vrste, po nizki dnevni ceni priporočata BRATA SEVER, Ljubljana, (Kolizej), Gosposvetska c. 18.

Učenca za kovaško obrt

za izdelovanje sekir, lopat, motik itd., pridnega, poštenih staršev, sprejme takoj FUŽINA NIRO AHACIC, Trzin, Gorenjsko. 4315

Oskrbnika-majerja

okoli 40 let starega in večkega vseh poljedelskih poslov (lahko je tudi oženjen) in enega vrtnarja sprejme takoj oskrbnitvo Fužine, p. D. M. Po. je

Lepo črno BRINJE

oddaja po nizki ceni Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta šte. 2.

Priženitev Amerikanec, 35 let star, s 30.000 letnitve znanja s 25—37 letnim dekletom ali vdovo. Tajnost z jamčena. Pisma nasloviti na: Valentin Krpar, poštno lečeče, Ljubljana. 4278

Jabolčne in hruševe divjake

za razsaditev v drevesnice, enoletne, jamčeno neokužene od krvavih in listnih ušic, vzgojene iz pristnih lesnikovih pečk.

Na razpolago še za spomladansko razpošiljanje:

I. izbor 50—80 cm visoki, 100 komadov 250 K.
II. izbor 30—50 cm visoki, 100 komadov 200 K.
Hruške 25% višje, pri odjemu nad 1000 komadov 10 popusta. — Prvo slovensko privatno drevesničarsko podjetje: Drevesnica Ivan Doliniček, St. Ilj. Velenje. — V sled pomankanja sadnega semena grozi drugo leto občutno pomanjkanje sadnih divjakov in dokaj višje cene. 4350

Suhe hruške in brinje

nudi po najnižji ceni FRAN POGACNIK v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 36. 4177

Deteljno seme in vse druge pridelke prideluje najbolje SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. Zahtevajte naše tržno poročilo, ki se vam bo ob vsaki spremembi cen brezplačno doposlalo. 4220

ANDROPOGON

najboljše sredstvo proti izpadanju las in brade

BALON in ROSINA, Marbor

Steklen. 10 K, pošta na se za račun posejete.

Proda se

! LEPO POSESTVO !

v bližini Krškega, Dolenjsko, obstoječe iz travnikov, gozda in vinograda. — Ponudbe pod »POSESTVO« na anončni zavod

Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica šte. 5. 4198

MANUFAKTURNI ODDELEK Gospodarske Zveze

Ljubljana, Dunajska cesta 29 na dvorišču

Oglejte si veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega blaga; velike izbire čevljev in vsakovrstnega usnja na debelo in drobno.

JUGOSLOVANSKA UNION BANKA

podružnica KRANJ

naznanja, da je pričela poslovati dne 21. t. m. ter sprejema vsa v bančno stroko spadajoča naročila.

Prsi - poganec šerice - šurki

in vsa goazen mora poginiti ako porabljaate moji najboljše preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kod proti poliskim in hišnim mišim 16 K, za podgane 20 K, za šurke, posebne močne v. ste 26 K, posebno močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev 10 in 20 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 10 K, mazilo za uši pri živini 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi unič. rastl. 10 in 20 K, prašek proti mravljam 10 in 20 K. Preprodajal. cem poj. ust.

Pošila po povzetju Zavod za eksport: M. JUNKER, Petrin'ska ul. 3, ZAGREB L.

BETON-ZELEZOBETON
VODNE ZGRADBE
IZ OBLASTI
J. Ž. Lavrenčić & Co.
LJUBLJANA
BISKUPSKA CESTA 12
IZRABR. VODNIH SIL
ZRAGE-MIJLI-JEZOVI-HISE-VILE-INDUSTR. STROJE-MOSTOVI
PRORACUNI-NACRTI IN OBISK INZENIRJA BREZPLACNO.

Poroč. prstani
Double veržiče
Stenske ure
Budilke
Zenne ure
Uhani

Najboljša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

PREDIVO trto ne prodaje poproji,
dekle ne vraščato
trdko **IVAN N. ADAMIČ**, Ljubljana, Sv. Petra
cesta št. 31, — katera plačuje najvišje. 9458

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo
ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne
šivalne stroje priporoča lgu. Volk, Ljubljana,
Sodna ulica št. 7.

Lesna družba Ilirija, Ljubljana,
Kralja Petra trg (pred sodnico), nakupuje blode
vsake vrste, cele gospodne parcele, tramo in dekla
vsakovrstnega lesa. 8816

FIŽOL ribničar, mandalon in prepo-
ličar (koks)

SUHE GOBE
kupuje in plača najvišje dnevne cene
KMET & KOMP., Ljubljana,

Gospodsvetska cesta štev. 8.
PROSIM ZA PONUDBE

Domačo semensko deteljo
kupuje po najvišji ceni **FRAN POGAČNIK** v
Ljubljani, Dvajska cesta štev. 36. 4176

Denarja ni,

draginja je velika, zaslužek pa majhen. Ako ho-
žete z malim trudom — doma v svojem kraju
s prodajo nekega izdelka
gotovo do 100 kron na dan zaslužiti,
mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znam-
ko za odgovor. — **JOSIP BATIC, Litija, 4134**

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za
živo, po pošti 5 zamotkov po 1/2 kg
za 50 kron. Glasom ukaza deželne
vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-
narij, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne
zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek
zjutrek za odrasle, daje bolnikom
kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo
se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na
tisoče zahvalnih pism. Po pošti 5 zamotkov
po 1/2 kg 100 kron.

GARJE kranke, lišale odtranjane pri človeku
in živalih Natol-mazilo, ki je brez
duba in ne maže perila. — 1 lonček
za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRNKOCI, Iekarna, Ljubljana, Slovenija SNS.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke
LJUBLJANA
nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute
: po najugodnejših dnevnih cenah. :
ima posebno borski oddelček. Prevzema vse bančne posle.
Telefon šte. 3.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)
Trst - Amerika

prevažna potnike v New-York redno 3 krat
v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojas-
nila in prodaja voznih listov.

Simon Kmetec
glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Tvrđka F. & I. GORIČAR „Pri Ivanki“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

priporoča veliko izbiro raznega blaga za moške in ženske obleke: **sukno** (kamgarn),
volneno (tibet), **ševiole** v vseh barvah, žamet, svilo, hlačvino, razne barbente in
flacelo, bele, rujave in pisane kotenine posebno dobre vrste, cvilih za blazine, blago za
rjuhe in namizne prte, zimске spodnje jopce, srajce in hlače, otroške oblečke (žabce);
dalje fine **velike rute** (ogrinjalke), **volnene piote**, **žametaste**, **volnene** in **svilene**
robce in šerpe v **najnovjših vzorcih**, izgotovljene čefiraste in bele moške srajce,
ženske srajce, modrčke, bluže, predpasnike po **najnovjšem kroju**, moške ovratnike,
kravate, vezenine (šlingarija) nogavice in drugo. Blago dobro, cene nizke.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že
25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot **kosmetikum** za negovanje
zob, zobnega mesa, glave, kot do-
datek k vodi za umivanje, ker je
radi svojega antiseptični, čistega,
osvežujočega delovanja najboljšega
učinka. Ravnotako je priljubljen
kot krepko, blago delujoče in **vrio**
prijetno sredstvo za drg-
njenje hrbta, rok, nog in celega
telesa. Je mnogo močnejši in de-
lujoči kot Francosko žganje in naj-
bolje sredstvo te vrste. Tisoče
priznanji Z zamotom in poštino
za vsacega: 3 dvojnate ali 1 spe-
cijalna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice 168 K.
24 8 280 K.
36 12 394 K.

poštine prosto na Vaso pošto. Kdor pošlje denar
naprej, dobi še popust v naravi.

Dobi se tudi: Elen obliž za kurja očesa 6 in 7 50 K.
Elen mentolni črtik 12 K.; Elen posipalni prašek 11 K.; prsino
Elen ribje olje 85 K.; Elen voda za usta 26 K.; Elen voda ko-
nosna 41 K.; Elen sušični miris 41 K.; Glicerina 6 in 30 K.;
Liposol, Lisoform 30 K.; kineski čaj 3 K.; Elen mirisni prašek
15 K; strup za podgane in miši po 10 do 12 K.

Eugen V. Feller, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg 16. Hrvatsko.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preisknvi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot nepravilne. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preistavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zau-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.
Konečno se obrščamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovsicev čekajo po več mesecev na poslani dennar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,
Točna postržba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

32 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.